SODBA SODIŠČA PRVE STOPNJE (prvi senat)
z dne 13. septembra 2005*

V zadevi T-53/02,

Ricosmos BV, s sedežem v Delfzijlu (Nizozemska), ki so jo najprej zastopali M. Chatelin, M. Fleers in P. Metzler, nato J. Hertoghs, odvetniki, z naslovom za vročanje v Luxembourgu,

tožeča stranka,

proti

Komisiji Evropskih skupnosti, ki sta jo najprej zastopala M. van Beek in R. Tricot, nato van Beek in B. Stromsky, zastopnika, z naslovom za vročanje v Luxembourgu,

tožena stranka,

zaradi tožbe za razglasitev ničnosti odločbe Komisije REM 09/00 z dne 16. novembra 2001, s katero je bil odpust uvoznih dajatev v korist tožeče stranke, ki je bil predmet zahtevka, ki ga je predložila Kraljevina Nizozemska, razglašen za neutemeljen,

* Jezik postopka: nizozemščina.

SODIŠČE PRVE STOPNJE
EVROPSKIH SKUPNOSTI (prvi senat),

v sestavi J. D. Cooke, predsednik, R. García-Valdecasas, sodnik, in V. Trstenjak, sodnica,

sodna tajnica: C. Kristensen, administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 1. marca 2005,

izreka naslednjo

Sodbo

Pravni okvir

Pravila o tranzitnem postopku Skupnosti

1 V skladu s členom 91(1)(a) Uredbe Sveta (EGS) št. 2913/92 z dne 12. oktobra 1992 o carinskem zakoniku Skupnosti (UL L 302, str. 1, v nadaljevanju: carinski zakonik) zunanji tranzitni postopek omogoča gibanje od enega do drugega kraja na carinskem

območju Skupnosti neskupnostinega blaga za ponovni izvoz v tretjo državo, ne da bi bilo to blago zavezano plačilu uvoznih ali drugih dajatev ali ukrepom trgovinske politike.

2 V skladu s členom 96(1)(a) in (b) carinskega zakonika je glavni zavezanec zunanjega tranzitnega postopka Skupnosti odgovoren za predložitev nedotaknjenega blaga namembnemu carinskemu uradu v predpisanem roku, pri čemer je dolžan spoštovati ukrepe, ki so jih carinski organi sprejeli za zagotovitev prepoznavanja in za spoštovanje določb tranzitnega postopka Skupnosti.

3 Na podlagi člena 341 Uredbe Komisije (EGS) št. 2454/93 z dne 2. julija 1993 o določbah za izvajanje carinskega zakonika (UL L 253, str. 1, v nadaljevanju: izvedbena uredba) mora biti vse blago, namenjeno za prevoz v zunanjem tranzitnem postopku Skupnosti, predmet deklaracije T1, to je deklaracije na obrazcu, ki ustreza vzorcem iz prilog 31 do 34 k omenjeni uredbi in ki se uporablja v skladu z opombami k prilogama 37 in 38 k tej. Iz Priloge 37 izhaja, da je v zunanjem tranzitnem postopku Skupnosti treba uporabiti te izvode:

— izvod 1, ki ga zadržijo organi države članice, v kateri se opravijo formalnosti tranzita Skupnosti;

— izvod 4, ki ga zadrži namembni urad po opravljenem tranzitu Skupnosti;

— izvod 5, ki se vrne za tranzitni postopek Skupnosti;

— izvod 7, ki ga za statistične namene uporabi namembna država članica.

4 Priloga 37 k izvedbeni uredbi vsebuje med drugim pojasnila glede podatkov, ki se vnašajo v razna polja obrazcev za tranzit Skupnosti. Tako se glede polja 18 predložijo ti podatki:

„18. Registracija in država prevoznega sredstva ob odhodu

Izpolnjevanje tega polja [...] [je obvezno] v tranzitnem postopku Skupnosti.

V polje se vpišejo podatki o prevoznem sredstvu, na primer registrska številka (številke) ali opis prevoznega sredstva (tovornjak, ladja, železniški vagon, zrakoplov), na katero je blago neposredno naloženo ob zaključku izvoznih ali tranzitnih formalnosti, ki jim sledi ustrezna oznaka države prevoznega sredstva (ali države vozila, ki poganja druga, če je prevoznih sredstev več). Na primer, če imata vlečno vozilo in priklopnik različni registrski številki, se vnese registrska številka vlečnega vozila in registrska številka priklopnika skupaj z državo vlečnega vozila.

[...]“

5 V skladu s členom 350(1) in (2) izvedbene uredbe se blago prevaža na podlagi izvodov dokumenta T1, ki jih je treba predložiti carinskim organom, kadar to zahtevajo. V zvezi s tem člen 356 izvedbene uredbe podrobneje določa:

„1. Blago in dokument T1 je treba predložiti namembnemu uradu.

2. Namembni urad v izvode dokumenta T1 vnese podatke o opravljenih kontrolah in en izvod nemudoma pošlje uradu odhoda, drugi izvod pa zadrži.

3. Tranzitna operacija Skupnosti se lahko zaključi pri drugem uradu, kakor je naveden v dokumentu T1. S tem postane ta carinski urad namembni urad.

[...]“

6 V skladu s členom 358 izvedbene uredbe ima vsaka država članica pravico imenovati enega ali več osrednjih uradov, ki jim pristojni uradi v namembnih državah članicah vračajo dokumente.

7 Člen 398 izvedbene uredbe določa, da lahko carinski organi vsake države članice dovolijo kateri koli osebi, ki izpolnjuje pogoje iz člena 399 in ki namerava izvajati tranzitne operacije Skupnosti, imenovani „pooblaščeni pošiljatelj", da uradu odhoda ne predloži niti tega blaga niti njegove deklaracije za tranzit Skupnosti.

8 V skladu s členom 402(1) izvedbene uredbe pooblaščeni pošiljatelj najpozneje ob odpremi blaga pravilno izpolni deklaracijo za tranzit Skupnosti. Na podlagi odstavka 2 te določbe se po odpremi izvod št. 1 dokumenta T1 takoj pošlje uradu odhoda; drugi izvodi spremljajo blago.

9 Člen 349(1) izvedbene uredbe določa, da se istovetnost blaga praviloma zagotavlja z namestitvijo carinskih oznak. Odstavek 4 te določbe pa določa, da uradu odhoda ni treba namestiti carinskih oznak, če je ob upoštevanju morebitnih drugih ukrepov za zagotavljanje istovetnosti mogoče enostavno ugotoviti istovetnost blaga na podlagi poimenovanja blaga v dokumentu T1 ali v dopolnilnih dokumentih.

10 Člen 203(1) carinskega zakonika določa, da carinski dolg pri uvozu nastane z nezakonito odstranitvijo blaga, zavezanega uvoznim dajatvam, izpod carinskega nadzora. Na podlagi odstavka 3 te določbe je med dolžniki po potrebi oseba, ki mora izpolniti obveznosti, izhajajoče iz uporabe carinskega postopka, v katerega je bilo dano to blago.

Pravila o povračilu ali odpustu uvoznih ali izvoznih dajatev

11 Člen 239 carinskega zakonika določa možnost povrnitve ali odpusta uvoznih ali izvoznih dajatev v primerih, ki izhajajo iz okoliščin, pri katerih ne gre niti za malomarnost niti za goljufivo ravnanje udeleženega.

12 Člen 239 je podrobneje pojasnila in uredila izvedbena uredba, zlasti v členih od 899 do 909. Člen 905(1) omenjene uredbe določa, da če nacionalni carinski organ ne more sprejeti odločbe na podlagi člena 899 in so bila zahtevku priložena dokazila, na podlagi katerih se lahko sklepa, da gre za posebni položaj, ki izhaja iz okoliščin, ki ne vključujejo niti goljufivega ravnanja niti malomarnosti udeleženega, organ države članice primer predloži Komisiji.

13 V skladu s členom 905(2) izvedbene uredbe, kakor je bila spremenjena z Uredbo Komisije (ES) št. 12/97 z dne 18. decembra 1996 (UL L 1997, L 9, str. 1), mora primer, poslan Komisiji, vsebovati vse podatke, ki so potrebni za popolno obravnavo predloženega primera, in vključevati tudi izjavo, ki jo podpiše vložnik zahtevka za povračilo ali odpust, ki potrjuje, da je prebral zadevo, in navaja, da nima ničesar dodati, ali našteva vse dodatne informacije, za katere meni, da bi morale biti vključene. Komisija lahko zahteva predložitev dodatnih podatkov, če se izkaže, da so podatki, ki jih je sporočila država članica, nezadostni, da bi lahko Komisija ob celotnem poznavanju stvari odločila o predloženem primeru.

14 Člen 906(a) izvedbene uredbe, določba, ki jo je vnesla Uredba Komisije (ES) št. 1677/98 z dne 29. julija 1998 (UL L 212, str. 18), določa, da če namerava Komisija

kadar koli v postopku sprejeti odločbo, ki je za vložnika zahtevka za povračilo ali odpust neugodna, mu pisno sporoči svoje ugovore skupaj z vsemi dokumenti, na katerih ugovori temeljijo. Vložnik zahtevka ima na voljo en mesec, da izrazi svoje stališče pisno.

15 Člen 907 izvedbene uredbe, kot izhaja iz Uredbe št. 1677/98, določa:

„Po posvetovanju s skupino strokovnjakov, sestavljeno iz predstavnikov vseh držav članic, zbranih v okviru odbora zaradi obravnave zadevnega primera, Komisija odloči, ali preverjeni posebni položaj upravičuje oziroma ne upravičuje povračila ali odpusta.

Ta odločitev se mora sprejeti v roku devetih mesecev, ki se šteje od datuma, ko je Komisija prejela primer iz člena 905(2). Če je Komisija ugotovila, da mora od države članice zahtevati predložitev dodatnih podatkov, da bi lahko o primeru odločila, se rok devetih mesecev podaljša za čas, ki je pretekel med datumom, ko je Komisija odposlala zahtevek za predložitev dodatnih podatkov, in datumom, ko je te prejela.

Kadar je Komisija vložniku zahtevka sporočila svoje ugovore za povračilo ali odpust skladno s členom 906(a), se devetmesečni rok podaljša za dobo, enako tisti med datumom, na katerega je Komisija poslala ugovore, in datumom, na katerega je prejela odgovor zainteresirane stranke, ali, če odgovora ni bilo, datumom izteka dobe, ki ji je bila dana, da poda svoje stališče."

16 V skladu s členom 908(2) izvedbene uredbe pristojni organ države članice o zahtevku, ki mu je bil predložen, odloči na podlagi odločitve Komisije. Nazadnje, na podlagi člena 909 omenjene uredbe, če Komisija ni odločila v roku iz člena 907, nacionalni carinski organ ugodi zahtevku za povračilo ali odpust.

Dejansko stanje

Obravnavane zunanjetranzitne operacije Skupnosti

17 V času dejstev je tožeča stranka pripadala skupini Kamstra Shipstores, s sedežem v Delfzijlu (Nizozemska), katere dejavnost je bila prodaja na debelo, predvsem cigaret. Tožeča stranka, ki ima dovoljenje pooblaščenega pošiljatelja, je opravljala predvsem logistične naloge.

18 V obdobju med 16. februarjem in 5. julijem 1994 je tožeča stranka pripravila enajst dokumentov T1 za prevoz tovora cigaret na Slovaško v skladu z zunanjim tranzitnim postopkom Skupnosti, kjer je bila glavni zavezanec.

19 Za vsako od enajstih operacij zunanjega tranzitnega postopka Skupnosti je bil priložen eden od teh enajstih dokumentov:

— dokument T1 št. 120228 z dne 16. februarja 1994;

— dokument T1 št. 120274 z dne 25. februarja 1994;

— dokument T1 št. 120372 z dne 11. marca 1994;

— dokument T1 št. 120404 z dne 19. marca 1994;

— dokument T1 št. 120410 z dne 23. marca 1994;

— dokument T1 št. 120674 z dne 9. maja 1994;

— dokument T1 št. 120697 z dne 16. maja 1994;

— dokument T1 št. 120733 z dne 24. maja 1994;

— dokument T1 št. 120754 z dne 25. maja 1994;

— dokument T1 št. 120936 z dne 28. junija 1994;

— dokument T1 št. 120986 z dne 5. julija 1994.

20 V teh carinskih dokumentih sta bila kot končna kupca navedena Intertrade in Ikoma, domnevno družbi s sedežem na Slovaškem. Vendar pa tožeča stranka ni imela neposrednih stikov s kupcema, ki sta uporabljala storitve komisionarja, g. C. Tožeča stranka je imela s slednjim poslovne odnose več let. Komisionar je spremljal prevoz blaga do namembnega urada.

21 Glede prvih devetih zadevnih carinskih operacij, in sicer tistih, opravljenih med 16. februarjem in 25. majem 1994, je bil carinski namembni urad, naveden v dokumentih T1, urad iz Schirndinga (Nemčija). Označeni carinski namembni urad za dve zadnji operaciji, in sicer tisti z dne 28. junija in 5. julija 1994, je bil urad iz Philippsreuta (Nemčja). Vendar pa so bile vse pošiljke predložene uradu iz Philippsreuta.

22 Tožeča stranka je s telefaksom obvestila urad odhoda, in sicer carinski urad iz Delfzijla, o tovoru vsakega prevoza, saj je ta urad predvsem preveril dokumente in opravil nadzor tovornjakov na kraju natovarjanja. Nizozemska je 1. aprila 1994 uvedla sistem „vnaprejšnjega mnenja ob odhodu", šest zadnjih dokumentov, in sicer tiste za operacije med 9. majem in 5. julijem 1994 so carinski organi iz Delfzijla po Douane Informatie Centrum (informacijsko carinsko središče) predložili označenemu namembnemu uradu. Ta sistem vnaprejšnjega mnenja pa je bil v Nemčiji zaradi tehničnih težav vzpostavljen šele avgusta 1994.

23 Registrska številka prevoznega sredstva je bila navedena samo v izvodu 4 dokumenta T1, namenjenega namembnemu uradu. Te registrske številke torej niso bile navedene v izvodu 1 (izvod, ki ga zadržijo organi države članice odhoda) in v izvodu 5 (izvod, ki se vrne uradu odhoda).

24 Po odhodu vsakega tovora je tožeča stranka poslala izvod 1 dokumenta T1 uradu odhoda, pri čemer so drugi izvodi spremljali prevoz. Tožeča stranka je voznikom tovornjakov izročila frankirane kuverte, naslovljene na carinski urad zaključka postopka iz Coevordna (Nizozemska). Te kuverte je bilo treba predložiti organom namembnega urada, da bi jih ti lahko uporabili za prenos izvodov 5 dokumentov T1 uradu zaključka postopka. Vendar pa carinik urada iz Philippsreuta, ki so mu bili tranzitni dokumenti predloženi, g. Mauritz, ni uporabil teh kuvert in torej izvodov 5 dokumentov T1 ni po pošti poslal uradu končnega zaključka postopka. Ti tranzitni dokumenti prav tako niso bili poslani po uradni poti, in sicer po osrednjem organu za pošiljke nemške uprave in na glavni naslov za vrnitev pošiljke na Nizozemskem. Izvode 5 tranzitnih dokumentov je g. Mauritz dejansko vrnil g. C., komisionarju, oziroma vozniku tovornjaka, ki sta jih dalje prenesla na Nizozemsko in izročila tožeči stranki. Slednja jih je s telefaksom in po pošti poslala uradu zaključka postopka.

25 Enajst dokumentov tranzita Skupnosti je g. Mauritz ožigosal z originalnim žigom nemške carine. Vendar pa številk teh dokumentov ni mogoče najti na seznamih nemške carine. Žigi, odtisnjeni na carinske dokumente, in številke nemške carine, ki so tam navedeni, niso bili zabeleženi za izvoz cigaret in temu pripadajoče carinske dokumente T1, ampak za drugo blago in za druge carinske dokumente. Ker tovor cigaret ni bil vpisan na sezname carinskega urada iz Philippsreuta, nemški organi čeških carinskih organov zato niso obvestili z uporabo sistema vzajemnega obveščanja, vzpostavljenega januarja 1994, da morajo biti ti tovori na poti proti Češki republiki.

26 Preiskava nizozemskih oblasti, predvsem Fiscale Inlichtingen en Opsporingsdienst (služba za obveščanje in davčne preiskave, v nadaljevanju: FIOD), je dalje pokazala, da zgoraj navedene prevozne listine niso bile pravilno potrjene. Poročilo te preiskave je datirano s 30. decembrom 1996 (v nadaljevanju: poročilo FIOD).

27 Nemški carinik, g. Mauritz, in nekdanji češki carinik, g. Sykora, sta bila v Nemčiji kazensko obsojena zaradi udeležbe pri kaznivem dejanju ponarejanja listin. Dve drugi osebi, g. Chovan in g. Sanda, sta bili v Češki republiki obsojeni zaradi udeležbe pri tihotapljenju cigaret (sodba Vrchní soud (vrhovno sodišče) iz Prage z dne 30. novembra 2004). Nizozemski organi so proti g. B. in g. FB., dvema uslužbencema tožeče stranke, začeli preiskavo, da bi ugotovili njuno morebitno udeležbo pri tem tihotapljenju cigaret. Ta postopek pa se ni nadaljeval. Nazadnje, opravljene preiskave so pokazale, da Intertrade in Ikoma, ki sta bili v dokumentih zadevnih operacij navedeni kot kupca, na Slovaškem nista bili vpisani v krajevnem trgovinskem registru.

Upravni postopek

28 Od tožeče stranke so 15. marca 1995 iz naslova uvoznih dajatev zahtevali plačilo zneska 4.006.168,20 nizozemskih guldnov (NLG). Med drugim so menili, da zadevno blago ni bilo predloženo namembnemu uradu in da se za blago postopek ni pravilno končal. Po mnenju nizozemskih organov je to pomanjkanje carinske pazljivosti povzročilo nastanek carinskega dolga pri uvozu. Tožeča stranka je pri nacionalnih sodiščih izpodbijala odločbo o vračilu. Med tem postopkom so nizozemski organi zahtevani znesek iz naslova uvoznih dajatev znižali na 2.293.042,50 NLG.

29 Tožeča stranka je 15. decembra 1997 pri nizozemskih carinskih organih vložila zahtevek za odpust uvoznih dajatev. Ti so 8. februarja 1999 zahtevek za odpust zadevnih dajatev predložili Komisiji, ne da bi imela predhodno tožeča stranka dostop

do celotnega spisa. Komisija je 10. maja 1999 obvestila tožečo stranko, da namerava, ker se tožeča stranka ni mogla seznaniti s celotnim spisom, ta zahtevek za odpust zavreči kot nedopusten. Februarja 2000 je imela tožeča stranka nazadnje dostop do celotnega spisa, ki so ga pripravili nizozemski organi. Tožeča stranka je 2. maja 2000 tem sporočila svoja stališča glede spisa.

30 Z dopisom z dne 22. maja 2000, prejetim 29. maja 2000, so nizozemski organi Komisiji ponovno predložili zahtevek za odpust uvoznih dajatev. Ta zahtevek je bil predmet postopka REM 09/00, ki je predmet te tožbe.

31 Z dopisom z dne 27. oktobra 2000 je Komisija od nizozemskih organov zahtevala predložitev dodatnih podatkov. Odgovori teh organov na pet vprašanj, ki jih je postavila Komisija, so bili tej poslani z dopisom 23. aprila 2001, vročenim 4. maja 2001.

32 Z dopisom z dne 3. aprila 2001 je tožeča stranka od Komisije zahtevala potrditev poteka devetmesečnega roka za obravnavo njenega zahtevka za odpust uvoznih dajatev in potrditev dejstva, da mu bodo nizozemski organi ugodili. Komisija je 4. aprila 2001 obvestila tožečo stranko, da je bil rok podaljšan z zahtevo za predložitev dodatnih podatkov, ki jo je na nizozemske organe naslovila 27. oktobra 2000.

33 Z dopisom z dne 23. aprila 2001 so nizozemski carinski organi obvestili tožečo stranko o podaljšanju roka in navedli, da se na tej stopnji ne more seznaniti z vprašanji, ki jih je postavila Komisija, to pa bo lahko storila, če bi slednja nameravala zahtevek zavrniti.

34 Z dopisom z dne 13. junija 2001 je Komisija od nizozemskih organov zahtevala, da ji predložijo poročilo FIOD. Nizozemski organi so 5. julija 2001 obvestili tožečo stranko o tem drugem zahtevku za predložitev dodatnih podatkov in o novi določitvi roka. Z dopisom z dne 23. julija 2001, vročenim 2. avgusta 2001, so nizozemski organi Komisiji poslali poročilo FIOD.

35 Z dopisom z dne 21. septembra 2001 je Komisija obvestila tožečo stranko, da namerava zavrniti njen zahtevek za odpust, pri čemer je podrobno navedla svoje ugovore proti le-temu. Komisija je navedla, da je imela v enem mesecu možnost vpogledati v listine v spisu, ki niso bile zaupne narave, in sicer v zahtevek za odpust z dne 22. maja 2000 z njegovimi prilogami, kot so jih predložili nizozemski organi, in kopijo poročila FIOD.

36 Tožeča stranka je 3. oktobra 2001 po telefonu od Komisije zahtevala dostop do vseh listin v spisu. Tožeča stranka je nadalje to zahtevala tudi od nizozemskih organov, ki so ji z dopisom z dne 11. oktobra 2001 poslali poročilo FIOD, njihov odgovor na Komisijin prvi zahtevek za predložitev podatkov z dne 27. oktobra 2000 in Komisijin drugi zahtevek za predložitev podatkov z dne 13. junija 2001 in njihov odgovor na slednjega. Komisija je 12. oktobra 2001 v odgovor na novo zahtevo tožeče stranke z istega dne tožeči stranki poslala celoten seznam dokumentov, s katerimi razpolaga.

37 Z dopisom z dne 17. oktobra 2001, ki ga je Komisija prejela istega dne, je tožeča stranka podala svoja stališča glede ugovorov Komisije.

38 Komisija se je 9. novembra 2001 posvetovala s skupino strokovnjakov, sestavljeno iz predstavnikov vseh držav članic, ki so se na predlog nizozemskih organov zbrali v okviru Odbora za carinski zakonik.

39 Komisija je 16. novembra 2001 sprejela Odločbo REM 09/00, s katero je odločila, da odpust uvoznih dajatev ni utemeljen (v nadaljevanju: izpodbijana odločba). Nizozemski organi so 14. decembra 2001 obvestili tožečo stranko, da je bil zahtevek za odpust zavrnjen.

Postopek in predlogi strank

40 Tožeča stranka je 22. februarja 2002 v sodnem tajništvu Sodišča prve stopnje vložila to tožbo.

41 Na podlagi poročila sodnika poročevalca je Sodišče prve stopnje (prvi senat) odločilo, da začne ustni postopek. V okviru ukrepov procesnega vodstva je Sodišče prve stopnje pozvalo Komisijo, naj predloži določene dokumente, in stranki, naj pisno odgovorita na določena vprašanja. Stranki sta jih predložili v določenem roku.

42 V svojih vlogah je tožeča stranka predlagala predložitev podrobnih dokazov v podporo vseh svojih trditev. Sodišču prve stopnje je predvsem predlagala, naj kot priče zasliši nizozemske carinske uradnike.

43 Stranki sta na obravnavi 1. marca 2005 podali ustne navedbe in odgovorili na vprašanja, ki jima jih je postavilo Sodišče prve stopnje.

44 Tožeča stranka Sodišču prve stopnje predlaga, naj:

— razglasi za ničnо izpodbijano odločbo;

— Komisiji naloži plačilo stroškov.

45 Komisija Sodišču prve stopnje predlaga, naj:

— tožbo zavrne kot neutemeljeno;

— tožeči stranki naloži plačilo stroškov.

Pravo

46 Tožeča stranka v podporo svoji tožbi zatrjuje, prvič, tožbeni razlog, ki izhaja iz kršitve postopka za odpust uvoznih dajatev in načela pravne varnosti; drugič, tožbeni razlog, ki izhaja iz neobstoja očitne malomarnosti v smislu člena 239 carinskega zakonika in člena 905 izvedbene uredbe; in, tretjič, tožbeni razlog, ki izhaja iz kršitve načela sorazmernosti. Na obravnavi je tožeča stranka navedla četrti tožbeni razlog, ki izhaja iz neobstoja carinskega dolga, na katerega se je nanašal zahtevek za odpust, zavrnjen z izpodbijano odločbo.

Prvi tožbeni razlog: kršitve postopka za odpust uvoznih dajatev in načela pravne varnosti

47 Tožeča stranka navaja, da mora na podlagi člena 907 izvedbene uredbe Komisija odločitev sprejeti v roku devetih mesecev od dne, ko ji nacionalni organi predložijo primer, pri čemer se ta rok lahko podaljša samo zaradi zahteve nacionalnim organom za predložitev dodatnih podatkov in predložitve ugovorov Komisije vložniku zahtevka.

48 Tožeča stranka zatrjuje, da ta rok v predmetni zadevi ni bil spoštovan. Pravzaprav ugovarja veljavnosti podaljšanj omenjenega roka, do katerih je prišlo v obravnavani zadevi. Tako tožeča stranka izpostavlja, prvič, da je Komisija ni obvestila o podaljšanju tega roka in je s tem kršila načelo pravne varnosti; drugič, da ji ni dala možnosti za pravočasno seznanitev z zahtevo za dodatne podatke in za ustrezne odgovore; tretjič, da ji je Komisija prepozno omogočila dostop do celotnega spisa; četrtič, da so bili roki, ki so pretekli med odpošiljanjem odgovorov nizozemskih organov in njihovim prejemom s strani Komisije, pretirani, in, petič, da čas, ki so ga ti organi rabili za predložitev poročila FIOD, ni upravičen. Tožeča stranka, šestič, navaja očitek, ki izhaja iz zamude pri obravnavi zahtevka za odpust.

49 Komisija zatrjuje, da je spoštovala devetmesečni rok iz člena 907 izvedbene uredbe in da v upravnem postopku ni nobenih nepravilnosti.

1. Očitek odsotnosti obvestila o podaljšanju roka in kršitve načela pravne varnosti

— *Trditve strank*

50 Tožeča stranka zatrjuje, da je Komisija ni pravočasno obvestila o dveh zahtevkih za dodatne podatke, naslovljenih na nizozemske organe, in torej o podaljšanju roka, določenega za sprejetje odločitve.

51 Tožeča stranka navaja, da zato, ker je rok, določen za sprejetje odločitve, namenjen predvsem interesom in pravicam vložnika zahtevka za odpust, ni mogoče nobeno mirovanje omenjenega roka, ne da bi bil ta takoj obveščen o prekinitvi in o okoliščinah, ki jo opravičujejo. Poudarja, da je namen devetmesečnega roka, ki je jasno in natančno določen v členu 907, drugi odstavek, izvedbene uredbe zagotoviti pravni položaj vložnika zahtevka za odpust, in zatrjuje, da bi bila lahko, če bi bila obveščena o veljavnem podaljšanju, po preteku omenjenega roka prepričana glede sprejetja odpusta. Dodaja, da je zato, ker ni v tem roku od Komisije prejela nobenega obvestila, mislila, da se je Komisija odpovedala sprejetju odločitve. Naknadno sprejetje izpodbijane odločbe naj bi torej kršilo načelo pravne varnosti, katerega namen je zagotoviti predvidljivost pravnih položajev in razmerij, ki izhajajo iz prava Skupnosti (sodba Sodišča z dne 15. februarja 1996 v zadevi Duff in drugi, C-63/93, Recueil, str. I-569, točka 20).

52 Komisija navaja, da besedilo členov od 905 dalje izvedbene uredbe jasno določa, da je postopek odpusta iz razlogov pravičnosti lahko podaljšan, in zatrjuje, da ji nobena določba omenjene uredbe ne nalaga, da vložnika zahtevka za odpust obvesti o zahtevkih za dodatne podatke, ki se nanašajo nanj, in torej o podaljšanju roka. Člen 907 izvedbene uredbe zato naj ne bi udeleženemu dajal nobenega zagotovila,

da bo lahko prejel odločbo v devetih mesecih od prejema spisa. Zato naj se tožeča stranka ne bi mogla sklicevati na neobstoj obvestila nizozemskih organov ali Komisije v devetih mesecih, zato da bi štela, da se je rok iztekel, in bi torej na podlagi člena 909 izvedbene uredbe pričakovala ugodno rešitev svojega zahtevka za odpust.

— Presoja Sodišča prve stopnje

53 Po ustaljeni sodni praksi načelo pravne varnosti zahteva, da so pravna pravila jasna in natančna, in je namenjeno zagotavljanju predvidljivosti pravnih položajev in razmerij, ki izhajajo iz prava Skupnosti (zgoraj navedena sodba Duff in drugi, točka 20, in sodba Sodišča prve stopnje z dne 21. oktobra 1997 v zadevi Deutsche Bahn proti Komisiji, T 229/94, Recueil, str. II-1689, točka 113).

54 Člen 907, drugi odstavek, izvedbene določbe določa, da mora Komisija odločitev sprejeti v roku devetih mesecev, ki šteje od datuma, ko je ta prejela spis z zahtevkom za odpust. Vendar pa ta določba prav tako določa, da se rok devetih mesecev, če je Komisija ugotovila, da mora od države članice zahtevati predložitev dodatnih podatkov, da bi lahko odločila o primeru, podaljša za čas, ki je potekel med datumom, ko je Komisija odposlala ta zahtevek, in datumom, ko je prejela odgovor nacionalnih organov.

55 Iz zgoraj navedenega člena 907 nedvoumno izhaja, da se rok, ki ga ima Komisija na voljo za sprejetje odločitve, lahko podaljša. Tožeča stranka se mora torej zavedati, da se postopek lahko prekine. Poleg tega niti carinski zakonik niti izvedbena uredba ne določa, da mora biti udeleženec takoj obveščen o Komisijinih zahtevkih za dodatne podatke, naslovljenih na nacionalne organe. Takšna obveznost nikakor ne izhaja iz členov 905(2) in 906(a) izvedbene uredbe (glej točki 61 in 62 spodaj).

Iz navedenega izhaja, da tožeča stranka ni mogla biti prepričana, da je bilo na podlagi preprostega dejstva izteka devetmesečnega roka zahtevku za odpust ugodeno, čeprav naj o podaljšanju omenjenega roka ne bi bila obveščena. Nazadnje je treba poudariti, da je Komisija v vsakem primeru takoj po dopisu tožeče stranke z dne 3. aprila 2001 slednjo z dopisom z dne 4. aprila 2001 obvestila o podaljšanju roka.

56 Zato je treba ta očitek zavrniti.

2. Očitek nepravočasne predložitve zahtevkov za dodatne podatke

— Trditve strank

57 Tožeča stranka navaja, da ji Komisija ni omogočila seznaniti se z zahtevkoma za dodatne podatke, naslovljenima na nacionalne organe, in z ustreznimi odgovori. Tako naj bi bila tožeča stranka o zahtevku z dne 27. oktobra 2000 obveščena šele 4. aprila 2001, po dopisu, ki ga je poslala Komisiji 3. aprila 2001. Prav tako so jo nizozemski organi šele 5. julija 2001 obvestili, da je Komisija 13. junija 2001 zahtevala nove podatke. Poleg tega naj bi ji Komisija šele 11. oktobra 2001 odobrila dostop do vsebine teh zahtevkov za podatke in do odgovorov nizozemskih organov.

58 Tožeča stranka zatrjuje, da iz členov 905(2) in 906(a) izvedbene uredbe ter načela kontradiktornosti izhaja, da mora biti vložnik zahtevka v vsakem trenutku obveščen o stanju postopka odpusta in da mora imeti dostop do vsebine listin, ki si jih izmenjajo Komisija in nacionalni organi, v samem trenutku zahtevka za podatke ali predložitve podatkov.

59 Pravočasni dostop do listin v spisu naj torej ne bi smel biti omejen na stopnjo priprave spisa s strani nacionalnih organov in Komisijine predložitve predhodnega negativnega stališča do odpusta. Prvič, če naj bi vložnik zahtevka lahko svoje stališče podal samo o listinah spisa, poslanih najprej Komisiji, bi bile njegove pravice odvisne od popolnosti spisa, ki ga pošljejo nacionalni organi, kar bi lahko pripeljalo do zlorab le-teh, morebiti usklajeno s Komisijo. Tožeča stranka v zvezi s tem podrobneje navaja, da je bil spis, ki so ga nizozemski organi predložili Komisiji, nepopoln, saj je morala ta dvakrat zahtevati dodatne podatke. Drugič, tožeča stranka poudarja, da ne zadošča, da je svoja stališča o spisu lahko predstavila, ko je Komisija že sprejela začasno odločitev o zahtevku za odpust; njene pravice bi bile spoštovane šele, če bi lahko svoje stališče predstavila pravočasno.

60 Komisija navaja, da če mora zagotoviti, da udeleženi lahko izvršuje svoje pravice obrambe, preden sam sprejme odločitev, pa nikakor ni zavezana, da ga stalno seznanja z vsemi stopnjami pred sprejetjem svoje odločitve. Vendar pa navaja, da ga, če kot v predmetni zadevi vložnik zahtevka za to zaprosi, obvesti o stanju napredovanja obravnave zahtevka, vloženega v njegovem imenu.

— Presoja Sodišča prve stopnje

61 Člen 905(2), prvi pododstavek, izvedbene uredbe določa, da mora primer, poslan Komisiji, vsebovati vse podatke, ki so potrebni za popolno obravnavo predloženega primera, in vključevati tudi izjavo, ki jo podpiše vložnik zahtevka za povračilo ali odpust, ki potrjuje, da je prebral zadevo, in navaja, da nima ničesar dodati, oziroma našteva vse dodatne informacije, za katere meni, da bi morale biti vključene. To omogoča gospodarskemu subjektu, ki zaprosi za odpust in ki ni bil nujno vključen v pripravo spisa s strani pristojnih nacionalnih organov, da učinkovito izvršuje svojo pravico biti slišan na prvi stopnji upravnega postopka, ki poteka na nacionalni ravni (sodba Sodišča prve stopnje z dne 18. januarja 2000 v zadevi Mehibas Dordtselaan proti Komisiji, T-290/97, Recueil, str. II-15, točka 44). Ta določba naj ne bi vzpostavljala obveznosti obveščanja udeleženega in nemudnega sporočanja zahtevkov za podatke, ki jih Komisija naslovi na nacionalne organe v drugi fazi postopka, ki poteka pred Komisijo. V zvezi s tem je treba poudariti, da v nasprotju s trditvami tožeče stranke dejstvo, da se zdi Komisiji koristno zahtevati podatke, ne pomeni, da je spis nepopoln, ampak samo to, da se ji zdi primerno predložiti dodatna dejstva, da, kot to navaja člen 905(2), tretji pododstavek, izvedbene uredbe ob celotnem poznavanju stvari odloči o predloženem primeru.

62 Člen 906(a) izvedbene uredbe določa, da če namerava Komisija kadar koli v postopku sprejeti odločbo, ki je za vložnika zahtevka za povračilo ali odpust neugodna, mu pisno sporoči svoje ugovore skupaj z vsemi dokumenti, na katerih temeljijo ugovori. Kot izhaja iz besedila omenjene določbe, ta obveznost obveščanja udeleženega in sporočanja nastane samo v trenutku, ko Komisija, potem ko preuči zahtevek za odpust, sprejme predhodno negativno odločitev glede le-tega. Zato iz te določbe ne izhaja, da je Komisija zavezana udeleženega stalno obveščati o poteku postopka.

63 Skleniti je torej treba, da carinski predpisi ne določajo, niti da bi moral biti udeleženi takoj obveščen o Komisijinih zahtevkih za dodatne podatke, naslovljenih na nacionalne organe, in odgovore le-teh niti da bi mu morala biti takoj predložena vsebina teh izmenjav.

64 Dodatno je treba poudariti, da je v predmetni zadevi tožeča stranka v postopku imela dovolj podatkov o teh zahtevkih za dodatne podatke in možnost primerno predstaviti svoje stališče. Tako je za prvi zahtevek za podatke z dne 27. oktobra 2000 tožeča stranka izvedela 4. aprila 2001; odgovor nizozemskih organov je bil Komisiji poslan 23. aprila 2001. O drugem zahtevku z dne 13. junija 2001 je bila tožeča stranka obveščena 5. julija 2001; nizozemski organi so nanj odgovorili 23. julija 2001. Tožeča stranka je bila 11. oktobra 2001 seznanjena z vsebino teh zahtevkov in predloženih odgovorov ter je podala stališča glede ugovorov Komisije pred sprejetjem izpodbijane odločbe 16. novembra 2001.

65 Zato je treba ta očitek zavrniti.

3. Očitek prepoznega in nepopolnega dostopa do spisa

— Trditve strank

66 Tožeča stranka navaja, da ji Komisija pri tem, ko ji je z dopisom z dne 21. septembra 2001 sporočila svoje ugovore glede odpusta, ni v fizični obliki predložila vseh

dokumentov, na katerih so temeljili ti ugovori. S to opustitvijo predložitve zadevnih dokumentov naj bi bil kršen člen 906(a) izvedbene uredbe. Tožeča stranka zatrjuje, da potek roka za sprejetje odločitve torej ni miroval, saj ni bila v celoti upravičena do načela kontradiktornosti. Nazadnje poudarja, da dejstvo, da so ji nizozemski organi 11. oktobra 2001 predložili del njenih izmenjav dopisov s Komisijo, ne zadošča, da bi bilo v zadevni zadevi zagotovljeno spoštovanje načela kontradiktornosti. Podrobneje navaja, da ji nizozemski organi ob tem niso predložili prvega Komisijinega zahtevka za dodatne podatke z dne 27. oktobra 2000.

67 Podredno, tožeča stranka zatrjuje, da čeprav ji Komisija ni bila zavezana predložiti dokumentov spisa v fizični obliki, pa je sama v vsakem primeru imela pravico do dostopa do vseh listin v spisu, vključno z dokumenti, ki se Komisiji ne zdijo upoštevni. Komisija ji je popolni dostop do spisa dovolila šele 12. oktobra 2001, ko se je tožeča stranka lahko seznanila s seznamom dokumentov, do katerih je lahko zahtevala dostop.

68 Tožeča stranka prav tako poudarja, da, kot to izhaja iz dopisa, ki so ji ga nizozemski organi poslali 23. aprila 2001, je Komisija tem na sestanku Odbora za carinski zakonik 20. septembra 2000 zastavila vprašanja o zadevnem zahtevku. Vendar pa naj bi nekateri od teh vprašanj in odgovorov ne bili zapisani, tako da naj tožeča stranka ne bi bila seznanjena z njimi in naj ne bi mogla oblikovati stališč v zvezi s tem. Na obravnavi je tožeča stranka zatrjevala, da je Komisija prav tako kršila pravice obrambe s tem, da ji ni omogočila predstaviti stališč na sestanku skupine strokovnjakov, sestavljene iz predstavnikov vseh držav članic, 9. novembra 2001 v okviru Odbora za carinski zakonik, da bi obravnavali zadevni zahtevek za odpust, s tem, da je ni obvestila o vsebini razprave, in s tem, da ji ni predložila mnenja Odbora ali zapisnika sestanka.

69 Nazadnje tožeča stranka ugovarja, da nizozemski organi brez njene odobritve ne bi smeli predložiti zapisnikov, sestavljenih v okviru preiskave kazenske narave, saj naj bi bilo to v nasprotju z načelom poštenega vodenja postopka.

70 Komisija navaja, da so se vsa dejstva, ki so bila podlaga za njeno odločitev o zavrnitvi, že nahajala v spisu, ki ji ga je predložila nizozemska uprava 22. maja 2000, do katerega je tožeča stranka imela dostop. Ta naj bi imela poleg tega možnost seznaniti se s celotnim spisom od 21. septembra 2001, vendar pa naj bi njen odvetnik ne hotel sprejeti te možnosti, preden bi imel na voljo izčrpen seznam dokumentov v spisu. Komisija trdi, da je tak zahtevek neobičajen in ne temelji na nobeni določbi carinskih predpisov Skupnosti, člen 906(a) izvedbene uredbe nalaga samo, da se vložniku zahtevka omogoči dostop do dokumentov, na katerih Komisija utemeljuje svoje ugovore. Načelo spoštovanja pravic obrambe naj bi namreč vključevalo samo to, da udeleženi lahko primerno predstavi svoje stališče glede zanj obremenilnih dejstev, ki jih je Komisija upoštevala, da bi utemeljila svojo odločitev o zahtevku za odpust, vendar pa naj bi ne zahtevalo, da Komisija samoiniciativno omogoči dostop do vseh dokumentov, ki so morebiti povezani z zadevnih primerom. Dolžnost udeleženega je torej zahtevati dostop do dokumentov, ki se mu zdijo potrebni, institucije pa niso zavezane spontano omogočiti dostopa do vseh dokumentov, ki se nanašajo na zadevo (sodba Sodišča prve stopnje z dne 11. julija 2002 v zadevi Hyper proti Komisiji, T-205/99, Recueil, str. II-3141, točki 63 in 64).

— Presoja Sodišča prve stopnje

71 Glede očitka tožeče stranke, da ji Komisija pri tem, ko ji je poslala svoje ugovore glede zahtevka za odpust, ni v fizični obliki predložila dokumentov, na katerih so temeljili ugovori, ampak se je omejila na seznanitev z obstojem dokumentov,

do katerih je imela dostop, Sodišče prve stopnje poudarja, da člen 906(a) izvedbene uredbe določa samo obveznost Komisije, da vložnika zahtevka za odpust obvesti o vseh dokumentih, na katerih temeljijo njeni ugovori. Vendar pa Sodišče prve stopnje meni, da je Komisija to obveznost zadovoljivo izpolnila s tem, da je tožeči stranki dala na voljo dokumente iz spisa (glej po analogiji sodbo Sodišča prve stopnje z dne 29. junija 1995 v zadevi ICI proti Komisiji, T-36/91, Recueil, str. II-1847, točka 99).

72 Glede vprašanja, do katerih dokumentov iz spisa mora imeti vložnik zahtevka dostop, Sodišče prve stopnje ne more sprejeti trditve Komisije, da mora po lastni iniciativi predložiti samo dokumente, ki jih je uporabila pri utemeljitvi svojih ugovorov. Čeprav je res, da člen 906(a) izvedbene uredbe zahteva samo to, da Komisija predloži dokumente, na katerih temeljijo njeni ugovori, pa je vendar načelo spoštovanja pravic obrambe razširilo obseg obveznosti, ki jih ta določba nalaga Komisiji. Pravzaprav naj na podlagi tega načela ne bi zgolj Komisija odločala, kateri dokumenti so za stranko koristni v postopku odpusta. V upravnem spisu so lahko dokumenti, ki vsebujejo dejstva, pozitivna za odpust, ki jih lahko udeleženi uporabi v podporo svojemu zahtevku, čeprav jih Komisija ni uporabila. Vložnik zahtevka mora torej imeti dostop do vseh dokumentov nezaupne narave v spisu, vključno s tistimi, na katerih ne temeljijo ugovori Komisije (glej v tem smislu sodbi Sodišča prve stopnje z dne 19. februarja 1998 v zadevi Eyckeler & Malt proti Komisiji, T-42/96, Recueil, str. II-401, točka 81, in z dne 17. septembra 1998 v zadevi Primex Produkte Import-Export in drugi proti Komisiji, T- 50/96, Recueil, str. II-3773, točka 64).

73 Sodišče prve stopnje opozarja, da iz ustaljene sodne prakse na področju prava konkurence izhaja, da mora Komisija omogočiti dostop do celotnega spisa preiskave, vključno z obremenilnimi in razbremenilnimi podatki (sodba Sodišča prve stopnje z dne 19. maja 1999 v zadevi BASF proti Komisiji, T-175/95, Recueil, str. II-1581, točka 45), tudi v primeru odsotnosti izrecnega zahtevka stranke (sodba Sodišča prve stopnje z dne 30. septembra 2003 v združenih zadevah Atlantic Container Line in drugi proti Komisiji, T-191/98, od T-212/98 do T-214/98, Recueil, str. II-3275, točke

od 335 do 340). Ta sodna praksa se lahko uporabi tudi v predmetni zadevi (zgoraj navedeni sodbi Eyckeler & Malt proti Komisiji, točka 80, ter Primex Produkte Import-Export in drugi proti Komisiji, točka 63). Ta obveznost je tudi v skladu z razvojem sodne prakse glede klavzule carinske pravičnosti, katere namen je v polnosti zagotavljati kontradiktornost postopka odpusta ali povračila uvoznih ali izvoznih dajatev, ob zagotavljanju spoštovanja pravic obrambe. Nazadnje je treba poudariti, da ima na podlagi člena 906(a) izvedbene uredbe vložnik zahtevka na voljo samo en mesec, da pisno izrazi svoje stališče glede ugovorov Komisije. Sicer pa bi s tem, da bi od njega zahtevali izrecno zahtevo za dostop do vseh dokumentov v spisu, nujno tvegali, da bi se občutno skrajšal rok, ki ga ima vložnik zahtevka na voljo za pripravo in predstavitev svojih stališč.

74 Zato je treba ugotoviti, da mora Komisija vložniku zahtevka ob predložitvi ugovorov dati možnost preučiti vse dokumente, ki bi bili lahko pomembni za utemeljitev zahtevka za odpust ali povračilo, in da bi to lahko storil, mu mora Komisija izročiti vsaj izčrpen seznam vseh dokumentov nezaupne narave v spisu z dovolj natančnimi podatki, ki vložniku zahtevka omogočajo, da ob poznavanju zadeve določi, ali mu opisani dokumenti lahko koristijo.

75 Glede očitka tožeče stranke o prepoznem in delnem dostopu do spisa je treba poudariti, da je Komisija z dopisom z dne 21. septembra 2001 ob predložitvi svojih ugovorov tožečo stranko obvestila, da se lahko seznani z zahtevkom za odpust in njegovimi prilogami, kot so jih predložili nizozemski organi, in s kopijo poročila FIOD. Komisija ji je 3. oktobra 2001 poslala popoln seznam dokumentov, s katerimi razpolaga.

76 Vendar pa, čeprav Komisija tožeči stranki ni takoj, ob obvestilu o svojih ugovorih, predložila vseh dokumentov v spisu, je treba glede na okoliščine zadevnega primera

skleniti, da ta opustitev ni negativno vplivala na pravice obrambe. Iz spisa namreč izhaja, kar je na obravnavi tožeča stranka potrdila, da je bila 21. septembra 2001 že seznanjena z obstojem vseh dokumentov iz upravnega spisa Komisije in da je tudi vedela za vsebino vseh teh listin, razen štirih, in sicer dveh Komisijinih zahtevkov za podatke, naslovljenih na nizozemske organe, in odgovorov le-teh. Vendar pa je tožeča stranka lahko zahtevala vpogled v te dokumente od 21. septembra 2001. Poleg tega je tožeča stranka z dopisom nizozemskih organov z dne 11. oktobra 2001 prejela drugi Komisijin zahtevek za podatke z dne 13. junija 2001, odgovor nizozemskih organov z dne 23. aprila 2001 na prvi zahtevek za podatke, ki je v celoti povzemal vprašanja Komisije z dne 27. oktobra 2000, in odgovor teh istih organov z dne 23. julija 2001 na drugi zahtevek za podatke, ki je vsebovalo poročilo FIOD.

77 Vendar pa je tožeča stranka na obravnavi zatrdila, da ni bila seznanjena z vsebino dveh dokumentov, ki naj bi bila prav tako v zvezi s tem postopkom: dopis Komisije, naslovljen na nizozemske organe, ki jih obvešča, da je zahtevek za odpust, ki so ga ti vložili 8. februarja 1999, nedopusten, in mnenje ali zapisnik sestanka Odbora za carinski zakonik, skupine strokovnjakov, sestavljene iz predstavnikov vseh držav članic, s katerim se je Komisija 9. novembra 2001 posvetovala na predlog nizozemskih organov z dne 22. maja 2000.

78 Prvič, glede dopisa Komisije, naslovljenega na nizozemske organe, je treba opozoriti, da je bil cilj tega dopisa slednje seznaniti, da je zahtevek za odpust, ki so ga ti vložili 8. februarja 1999, nedopusten, ker se tožeča stranka ni imela možnosti predhodno seznaniti s celotnim spisom, ki so ga pripravili ti organi. Vendar je treba poudariti, da je 10. maja 1999 Komisija sama obvestila tožečo stranko, da namerava iz tega razloga ta zahtevek za odpust razglasiti za nedopusten.

79 Drugič, glede dela skupine strokovnjakov, sestavljene iz predstavnikov vseh držav članic, ki so se sestali v okviru Odbora za carinski zakonik, s katerim se je Komisija posvetovala 9. novembra 2001, je treba zavrniti trditev tožeče stranke, da naj bi Komisija kršila pravice obrambe s tem, da ji ni omogočila predstaviti stališč na tem sestanku, in s tem, da je ni obvestila o vsebini in izidu le-tega. Izvedbena uredba namreč ne določa udeležbe vložnika zahtevka za odpust pri delu Odbora za carinski zakonik niti obveznosti, da se seznani z mnenjem slednjega. Prav tako je treba poudariti, da je posvetovanje te skupine zadnja stopnja postopka za odpust pred sprejetjem dokončne odločitve Komisije. Do tega posvetovanja mora priti po tem, ko je imel vložnik zahtevka za odpust možnost dostopa do spisa in možnost predstaviti svoja stališča, tako da Odbor sprejme svoje mnenje na podlagi očitkov in listin iz spisa, ki jih vložnik zahtevka že pozna. Podobno, glede očitka tožeče stranke, da se ni mogla seznaniti z nekaterimi ustnimi navedbami med Komisijo in nizozemskimi organi na predhodnem sestanku Odbora za carinski zakonik z dne 20. septembra 2000, tudi ta trditev ni utemeljena. Na podlagi ničesar iz izpodbijane odločbe ni mogoče sklepati, da Komisijina odločitev temelji na podatkih, ki niso v listinah v upravnem spisu.

80 Iz navedenega izhaja, da Komisija ni kršila pravice tožeče stranke do dostopa do spisa.

81 Nazadnje, glede očitka glede predložitve poročila FIOD Komisiji brez predhodne odobritve tožeče stranke zadostuje ugotoviti, da je tožeča stranka, ki se je ob pregledu spisa, ki so ga pripravili nizozemski organi, z dopisom z dne 2. maja 2000 tem organom pritoževala, da ta vsebuje zelo omejene navedbe zadevnega poročila, medtem ko naj bi bilo v poročilu veliko podatkov v njeno korist, sama menila, da je treba ta spis nujno dopolniti z dokumenti iz poročila FIOD. Poleg tega je treba poudariti, da morajo nacionalni organi Komisiji predložiti vse dokumente, ki so pomembni za odločanje o zahtevku za odpust, ne da bi bili zavezani predhodno zahtevati odobritev stranke.

82 Zato je treba te očitke zavrniti.

4. Očitek zamude pri prejemu odgovora nizozemskih organov

Trditve strank

83 Tožeča stranka navaja, da, kot izhaja iz izpodbijane odločbe, je Komisija odgovore nizozemskih organov na svoja zahtevka za dodatne podatke, poslana 23. aprila oziroma 23. julija 2001, prejela šele 4. maja oziroma 2. avgusta 2001, in sicer nekoliko več kot teden in pol pozneje. Tožeča stranka meni, da je ta rok nerazumen in malo verjeten glede na roke odprave pošte proti Belgiji, kot jih navajajo nizozemske pošte, ki so med štirimi in šestimi delovnimi dnevi za navadno pošto in med dvema in tremi delovnimi dnevi za prednostne pošiljke. Poleg tega naj bi bil upoštevni datum tisti, ko je Komisija pošto prejela, ne pa tisti, ko je bila zabeležena (vpisana). Ker pa tožeča stranka nima nobenega načina za nadzor dejanskega datuma prejetja, bi ga morala dokazati Komisija. V primeru nepredložitve tega dokaza naj bi bilo treba upoštevati najdaljši rok, ki ga določajo nizozemske pošte, in sicer šest delovnih dni. Navsezadnje naj bi bilo nepravilno, da je bil devetmesečni rok podaljšan do 4. maja oziroma 2. avgusta 2001.

84 Komisija zatrjuje, da se podaljšanje roka konča na dan dejanskega prejema podatkov, in ne na teoretični datum, ko bi bila morala prejeti pošiljko.

— Presoja Sodišča prve stopnje

85 Člen 907 izvedbene uredbe določa, da če Komisija od nacionalnih organov zahteva dodatne podatke, se rok, ki ga ima na voljo, da sprejme stališče glede zahtevka za odpust, podaljša do prejema omenjenih podatkov. Kot je Komisija upravičeno zatrjevala, je upoštevni datum torej datum dejanskega prejema dokumentov. Iz proučitve dveh zadevnih listin pa izhaja, da so jih pristojne službe Komisije prejele 4. maja oziroma 2. avgusta 2001. Nasprotno so datumi razdelitve pošte, ki jih zgolj informativno navajajo nizozemske pošte, neprimerni.

86 Zato je treba ta očitek zavrniti.

5. Očitek zamude nizozemskih organov pri predložitvi poročila FIOD

— Trditve strank

87 Tožeča stranka navaja, da so nizozemski organi rabili več kot pet tednov, in sicer od 13. junija do 23. julija 2001, za to, da so poslali poročilo FIOD, ki ga je zahtevala Komisija. Sicer pa naj za preprosto zahtevo za predložitev natančno opredeljene listine ne bi bila potrebna več kot dva tedna. Devetmesečni rok naj bi bilo mogoče podaljšati le v izjemnih okoliščinah, ki bi jih bilo treba razlagati strogo. Tako čas poletnih počitnic ne bi mogel upravičevati take zamude. Prav tako bi morala glede na dejstvo, da postopek odpusta v celoti ureja pravo Skupnosti, in upoštevaje vlogo

Komisije v tem, slednja v celoti odgovarjati za zamude nacionalnih organov in Sodišče prve stopnje naj bi bilo pristojno za odločanje o očitkih glede dejanj le-teh. Tožeča stranka zato meni, da je bilo rok dopustno podaljšati le za petnajst dni.

88 Tožeča stranka navaja, da je bil rok pet tednov nekoliko dolg, ampak ne nerazumen. Prav tako zatrjuje, da izvedbena uredba ne vsebuje nobene določbe, ki bi natančneje določala rok, ki je na voljo nacionalnim organom za predložitev dodatnih podatkov Komisiji.

— Presoja Sodišča prve stopnje

89 Poudariti je treba, da če člena 906(a) in 907 izvedbene uredbe določata rok, v katerem udeleženi oblikuje svoja stališča o ugovorih Komisije, pa nobena določba ne določa podobnega roka za predložitev podatkov, ki jih je zahtevala Komisija, s strani nacionalnih organov. Prav tako zatrjevane zamude, ki naj bi izhajala izključno iz dejanja ali opustitve nacionalnih organov, ne bi bilo mogoče pripisati Komisiji, razen v izjemnih okoliščinah, predvsem če se ta ne odzove z določeno skrbnostjo ob daljši nedejavnosti nacionalnih organov. V vsakem primeru Sodišče prve stopnje meni, da v predmetni zadevi pettedenski rok za predložitev ni bil pretiran, zlasti glede na dejstvo, da je zahteva Komisije prispela med poletnimi počitnicami.

90 Zato je treba ta očitek zavrniti.

6. Očitek pretirane zamude pri obravnavi zahtevka za odpust

— Trditve strank

91 Tožeča stranka meni, da je obravnavanje zahtevka za odpust trajalo mnogo predolgo, in sicer skoraj štiri leta, in da so za to znatno obdobje v celoti odgovorni pristojni organi. Tožeča stranka opozarja, da je 15. decembra 1997 pri nizozemskih organih vložila svoj zahtevek. 15. maja 1998 naj bi bila obveščena, da bodo ti zahtevek predložili Komisiji, in pozvana k podpisu izjave o skladnosti. Vendar pa naj bi, ker ni bila seznanjena z vsebino celotnega spisa, zavrnila podpis te izjave. Zahtevek naj bi bil 8. februarja 1999 kljub vsemu poslan Komisiji. Z dopisom z dne 10. maja 1999 naj bi jo Komisija obvestila, da brez te izjave spisa ni mogoče obravnavati. 24. februarja 2000 naj bi ji bil nazadnje odobren dostop do celotnega spisa nizozemskih organov. Zahtevek naj bi bil 22. maja 2000 za odpust drugič poslan Komisiji. Potem naj bi postopek trajal leto in pol, pri čemer Komisija ni ravnala skrbno, predvsem glede zamud nacionalnih organov.

92 Komisija poudarja, da tožeča stranka ni mogla biti prepričana o devetmesečnem roku, določenem v členu 907 izvedbene uredbe. Prav tako zatrjuje, da ji nikakor ni mogoče očitati časa trajanja obravnave spisa s strani nizozemskih organov.

— Presoja Sodišča prve stopnje

93 Najprej je treba poudariti, da časa, ki je potekel med vložitvijo zahtevka za odpust s strani tožeče stranke pri nizozemskih organih 15. decembra 1997 in Komisijinim prejetjem drugega zahtevka za odpust v korist tožeče stranke 29. maja 2000, ni mogoče pripisati Komisiji. To je namreč obdobje (čas) pred začetkom upravnega postopka pred Komisijo. Komisija pa ni odgovorna za zatrjevane zamude nacionalnih organov pri obravnavi zahtevka za odpust. V zvezi s tem je treba ugotoviti, da tožeča stranka ne izpodbija odločbe Komisije, s katero je bil za nedopusten razglašen prvi zahtevek nizozemskih organov, predložen 8. februarja 1999. To zavrženje je bilo dejansko obrazloženo s skrbjo za zagotovitev pravice tožeče stranke do dostopa do spisa, ki so ga pripravili nizozemski organi, kot je to v repliki potrdila tožeča stranka (glej točko 29).

94 Tudi argumentaciji v zvezi z obravnavo zadeve s strani Komisije same ni mogoče pritrditi. Ker člena 907 in 909 izvedbene uredbe določata instrukcijski rok za Komisijino sprejetje odločitve o njenem zahtevku za odpust, se mora Sodišče prve stopnje omejiti na preverjanje, ali je bil rok dejansko spoštovan. To vprašanje pa je bilo obravnavano v okviru predhodnih očitkov glede pravilnosti zaporednih podaljšanj roka in v zvezi s tem je Sodišče prve stopnje že odločilo o pravilnosti postopka.

95 Zato je treba ta očitek zavrniti.

7. Sklep glede prvega tožbenega razloga

96 Iz vsega zgoraj navedenega izhaja, da so bile prekinitve v postopku odpusta uvoznih dajatev, ki je tekel pred Komisijo, v skladu z upoštevnimi carinskimi predpisi. Zato je treba šteti, da je Komisija izpodbijano odločbo sprejela v predpisanem roku. Prav tako je treba šteti, da Komisija ni kršila niti postopka odpusta uvoznih dajatev niti pravic obrambe.

97 Zato je treba ta tožbeni razlog zavrniti.

Drugi tožbeni razlog: neobstoj očitne malomarnosti v smislu člena 239 carinskega zakonika in člena 905 izvedbene uredbe

1. Pojem očitne malomarnosti in upoštevna merila za ugotavljanje njenega obstoja v predmetni zadevi

— Trditve strank

98 Tožeča stranka poudarja, da je Komisija v izpodbijani odločbi ugotavljala obstoj posebnega položaja v obravnavani zadevi, in sicer goljufijo carinika. Navaja, da je Komisija potrdila, da ji ni mogoče očitati nobenega goljufivega ravnanja. Komisija pa naj bi vseeno menila, da je bila tožeča stranka očitno malomarna, saj kljub vrsti

zadevnega blaga ni s posebno skrbnostjo pripravila dokumentov, namenjenih carinskemu tranzitu, in ni nadzirala vseh elementov pošiljk.

99 Tožeča stranka izpodbija trditev Komisije, da naj bi bila narava blaga odločilna pri presoji obstoja ali neobstoja očitne malomarnosti. Poudarja, da je splošno pravilo, da se mora vse blago obravnavati enako skrbno, razen če je zakonodajalec določil posebna pravila za določeno blago. Poleg tega navaja, da obračun pri carinskih operacijah pri cigaretah ni bolj težaven kot pri drugih vrstah blaga. Prav tako zatrjuje, da je njeno skrbnost treba presojati v okviru, ki je obstajal v trenutku zadevnih prevozov, pri čemer navaja, da si v tem obdobju gospodarski subjekti niso mogli predstavljati, da bi bili lahko carinski uradniki podkupljeni, in je bila torej goljufija glede cigaret neznan pojav.

100 Tožeča stranka prav tako opozarja, da je Sodišče pri razlagi pojma očitne malomarnosti v smislu člena 239 carinskega zakonika ugotovilo, da so upoštevna merila kompleksnost predpisov, katerih neizpolnitev je povzročila nastanek carinskega dolga, skrbnost in poklicne izkušnje gospodarskega subjekta (sodba Sodišča z dne 11. novembra 1999 v zadevi Söhl & Söhlke, C-48/98, Recueil, str. I-7877, točka 56). Vendar pa naj bi bila Komisija upoštevala samo merilo skrbnosti.

101 Tožeča stranka navaja, da je Komisija svojo presojo o obstoju očitne malomarnosti oprla zlasti na te štiri okoliščine: prvič, odsotnost navedbe registrskih številk v izvodih 5 tranzitnih dokumentov; drugič, dejstvo, da blago ni bilo predloženo namembnemu uradu, navedenemu na tranzitnem dokumentu; tretjič, način prenosa izvoda 5 tranzitnega dokumenta in, četrtič, opustitev pridobitve zadostnih podatkov

o kupcih blaga. Navaja, da te okoliščine, gledane posamično ali v celoti, ne morejo dokazovati obstoja njene očitne malomarnosti. Tožeča stranka nazadnje zatrjuje, da Komisija ni dokazala obstoja vzročne zveze med to zatrjevano malomarnostjo in presojanim posebnim položajem.

102 Komisija poudarja, da goljufivo ravnanje nemškega carinika dejansko vzpostavlja posebni položaj v smislu člena 905 izvedbene uredbe, vendar navaja, da je tožeča stranka v predmetni zadevi izkazala očitno malomarnost. Meni, da je pri presoji obstoja take malomarnosti treba preučiti, ali je udeleženec s skrbnostjo, ustrezno njegovim poklicnim izkušnjam, storil vse, da bi spoštoval vsa carinska pravila. Poleg tega zatrjuje, da je vrsto prevažanega blaga treba upoštevati pri presoji skrbnosti, ki jo mora izkazati gospodarski subjekt, ki sodeluje v tranzitu Skupnosti.

— Presoja Sodišča prve stopnje

103 Člen 905 izvedbene uredbe, določba, ki podrobneje razlaga in ureja pravilo iz člena 239 carinskega zakonika, je splošna klavzula pravičnosti, veljavna predvsem za posebne položaje, ki sami po sebi ne sodijo v enega od primerov iz členov od 900 do 904 izvedbene uredbe (sodba Sodišča z dne 25. februarja 1999 v zadevi Trans Ex Import, C-86/97, Recueil, str. I-1041, točka 18). Iz omenjenega člena 905 izhaja, da je povračilo uvoznih dajatev pogojeno z dvema kumulativnima pogojema, in sicer, prvič, obstojem posebnega položaja in, drugič, odsotnostjo očitne malomarnosti in goljufivega ravnanja stranke (sodba Sodišča prve stopnje z dne 12. februarja 2004 v zadevi Aslantrans proti Komisiji, T-282/01, Recueil, str. II-693, točka 53). Zato za zavrnitev povrnitve dajatev zadošča, da ni enega od dveh pogojev (sodba Sodišča prve stopnje z dne 5. junija 1996 v zadevi Günzler Aluminium proti Komisiji, T-75/95, Recueil, str. II-497, točka 54, in zgoraj navedena sodba Sodišča prve stopnje v zadevi Aslantrans proti Komisiji, točka 53).

104 Iz izpodbijane odločbe sicer izhaja, da je v obravnavani zadevi pogoj obstoja posebnega položaja izpolnjen, zlasti zaradi dejstva goljufije, v kateri je dejavno sodeloval carinski uradnik, pri čemer je bila omenjena goljufija izvor zadevnega carinskega dolga. Prav tako Komisija ni vztrajala pri obstoju goljufivega ravnanja tožeče stranke. Vendar pa je menila, da je ta ravnala z očitno malomarnostjo. Zato mora Sodišče prve stopnje preučiti le vprašanje, ali je Komisija napačno presodila o zatrjevanem obstoju očitne malomarnosti tožeče stranke.

105 V zvezi s tem je treba najprej navesti, da zgoraj navedena sodba Söhl & Söhlke, na katero se sklicuje tožeča stranka, ne podaja zaključenega seznama meril, ki jih je treba upoštevati pri opredelitvi obstoja očitne malomarnosti. Točka 56 te sodbe namreč navaja samo to, da je „predvsem", in torej ne izključno, treba upoštevati kompleksnost predpisov, katerih neizpolnitev je povzročila nastanek carinskega dolga, poklicne izkušnje gospodarskega subjekta in njegovo skrbnost. Zato lahko tudi druga merila določajo presojo obstoja oziroma neobstoja očitne malomarnost (glej v tem smislu sodbo Sodišča z dne 29. aprila 2004 v zadevi British American Tobacco, C-222/01, Recueil, str. II-4683, točka 71). Poleg tega je treba poudariti, da se v nasprotju z zatrjevanji tožeče stranke Komisija v predmetni zadevi ni omejila na presojo skrbnosti tožeče stranke, ampak je v izpodbijani odločbi upoštevala tudi njene poklicne izkušnje in njeno poznavanje upoštevnih predpisov, ki se uporabljajo.

106 Trditev tožeče stranke, da narave blaga, ki je bilo predmet zadevnih operacij, Komisija ne bi smela upoštevati, je neutemeljena. Sodišče je pravzaprav presodilo, da je treba v okviru presoje obstoja očitne malomarnosti posebno pozornost nameniti naravi prevažanega blaga (zgoraj navedena sodba British American Tobacco, točka 72). Še zlasti pri carinskih operacijah z močno obdavčenim blagom, takim kot so cigarete, obstaja posebno tveganje goljufije ali tatvine, predvsem med njegovim prevozom.

107 V zvezi s tem je treba poudariti, da je bila goljufija v zvezi s cigaretami takrat običajen pojav. Trg cigaret je bil namreč že pred letom 1994, trenutkom dejstev te zadeve, prav posebno naklonjen razvoju nezakonite trgovine (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo British American Tobacco, točka 72). Glede trditve tožeče stranke, da si v tem obdobju gospodarski subjekti niso mogli predstavljati, da bi bili carinski uradniki lahko vpleteni v podkupovanja, je treba poudariti, da tudi če bi bila dokazana, v predmetni zadevi niso pomembna. Dejansko je Komisija pri svoji presoji obstoja posebnega položaja upoštevala okoliščino, da lahko gospodarski subjekti legitimno zaupajo dejstvu, da delovanje uprave ni obremenjeno s podkupljenimi carinskimi uslužbenci.

108 Glede na zgornje ugotovitve je treba analizirati okoliščine, ki jih je Komisija upoštevala v izpodbijani odločbi za presojo obstoja očitne malomarnosti tožeče stranke, in očitka slednje glede zatrjevane odsotnosti vzročne zveze med posebnim položajem in očitno malomarnostjo, ki ji jo očita Komisija, v obravnavani zadevi.

2. Odsotnost navedbe registrskih številk v izvodih 5 dokumentov T1

— Trditve strank

109 Tožeča stranka priznava, da noben od izvodov 1 in 5 dokumentov T1 ni navajal oznake prevoznih sredstev, vendar opozarja, da so bile njihove registrske številke vpisane na roko v izvode 4. Poudarja, da istovetnost tovornjakov ob pripravi dokumentov T1 še ni bila znana. Podrobneje navaja, da je bil izvod 1 ločen od drugih in da je bil na hrbtni strani vsakega izvoda pritrjen seznam tovora. Kot navaja, se je

ob prihodu tovornjaka njegova registrska številka vpisala v izvod 4, vendar tega vpisa v drugih izvodih zaradi prisotnosti seznama tovora ni bilo mogoče ponoviti. Ločenost izvoda 1 in opustitev navedbe registrske številke v izvodu 5 naj bi bili pogosti praksi na Nizozemskem, ki so ju carinski organi splošno sprejemali, kot naj bi to izhajalo iz pisne izjave g. FB. z dne 6. avgusta 2002.

110 Tožeča stranka prav tako opozarja, da so večino zadevnih pošiljk na kraju samem pregledali nizozemski organi, ki naj glede ustreznih dokumentov T1 ne bi podali nobenih ugovorov. Poudarja, da je bila od 1. aprila 1994 registrska številka navedena tudi na vnaprejšnjih mnenjih, ki jih je urad odhoda poslal namembnemu uradu. Podatki o prevozih naj bi bili torej znani tako uradu odhoda kot namembnemu uradu. Poleg tega naj bi tožeča stranka izkazala posebno skrbnost s tem, da je vsak prevoz opremila s pečatom, čeprav to ni obvezno. Ti pečati naj bi bili vez med tranzitnim dokumentom in prevozom, saj je številka pooblastila tožeče stranke na tranzitnem dokumentu, seznamu tovora in pečatu.

111 Poleg tega tožeča stranka zatrjuje, da navedba registrskih številk v izvodih 5 in 7 dokumentov T1 v ničemer ne prispeva k nadzoru, saj se v namembnem uradu nadzor opravi s pomočjo izvoda 4. Prav tako predmet nadzora naj ne bi bilo vozilo, ampak vsebnik ali polpriklopnik, ki sta bila v predmetni zadevi zapečatena, pri čemer so bile številke zapečatenja v izvodih 4, 5 in 7 dokumentov T1.

112 Komisija odgovarja, da iz členov 341 in priloge 37 izvedbene uredbe izhaja, da pravna obveznost identificirati prevozno sredstvo obstaja v trenutku odhoda. Tožeča stranka pa naj bi namenoma ne navedla registrske številke v zadevni izvod 5

dokumentov T1, kar naj bi posebno zapletlo nadzor carinskih organov nad dobrim potekom prevoza blaga. Namestitev pečatov s številko pooblaščenega pošiljatelja s strani tožeče stranke naj ne bi zadostovala za nadzor.

— Presoja Sodišča prve stopnje

113 Priloga 37, naslov II, točka A 18, izvedbene uredbe določa, da morata biti oznaka in država prevoznega sredstva navedeni v polju 18 dokumenta T1. Iz omenjene priloge nedvoumno izhaja, da mora carinska deklaracija med drugim navesti registrsko številko vozila in registrsko številko priklopnika, če je registrska številka slednjega drugačna od vlečnega vozila. To polje 18 je treba obvezno izpolniti v primeru uporabe tranzitnega postopka Skupnosti in je v vseh izvodih dokumentov T1. Iz navedenega izhaja, da morajo biti registrske številke navedene v vseh izvodih dokumenta T1, ki se uporablja v tranzitnem postopku Skupnosti.

114 V obravnavani zadevi ni sporno, da registrskih številk prevoznih sredstev ni bilo v izvodu 4 dokumentov T1, namenjenemu namembnemu uradu. Torej jih ni bilo v izvodu 1, ki ga zadrži urad odhoda, niti v izvodu 5, ki ga namembni urad vrne uradu odhoda. Najprej je treba poudariti, da tožeči stranki ni uspelo zadovoljivo pojasniti razloga, da registrska številka ni bila navedena na obrazcih 1 in 5. Čeprav, kot poudarja, je bil izvod 1 ločen od ostalih in čeprav zaradi prisotnosti seznama tovora vpisov v obrazce 4 ni bilo mogoče ponoviti avtomatično na vseh izvodih, pa

namreč nič ni preprečevalo tožeči stranki na roko vpisati registrskih številk v izvoda 1 in 5, kot je naredila v izvodih 4 (glej v tem smislu Prilogo 37 k izvedbeni uredbi, naslov I, točka C, drugi odstavek). To bi morali vpisati v trenutku, ko je bila oznaka prevoznega sredstva znana oziroma najpozneje ob odpravi blaga.

115 Poleg tega iz poročila FIOD (točka 9.7, str. 45) izhaja, da registrskih številk vozil tožeča stranka namenoma ni vpisala, saj je slednja pred prevozom blaga ob pripravi carinskih dokumentov poznala natančno registrsko številko tovornjaka. Iz tega poročila (točka 9.7, str. 46) prav tako izhaja, da je g. FB., odgovorni za carinske formalnosti pri tožeči stranki, kot je sam izjavil, od g. C., komisionarja, prejel izrecna navodila, naj v dokumentih T1 ne navede registrskih številk. Ker pa je g. FB. zaposlen pri tožeči stranki, je treba njegova ravnanja v predmetni zadevi pripisati slednji.

116 Tožeča stranka zatrjuje, da je bila od 1. aprila 1994 registrska številka navedena tudi na vnaprejšnjih mnenjih, ki jih je urad odhoda poslal namembnemu uradu. Vendar pa je treba poudariti, da sistem vnaprejšnjih mnenj ni bil uporabljen pri prvih petih operacijah, ki so potekale med 16. februarjem in 23. marcem 1994, in da so nemški organi ta sistem vzpostavili šele avgusta 1994, torej po koncu zadnje zadevne operacije z dne 5. julija 1994.

117 Tožeča stranka prav tako poudarja, da so bili vsebniki oziroma polpriklopniki opremljeni s pečati, katerih številka naj bi bila na tranzitnih dokumentih. V zvezi s tem zatrjuje, da predmet nadzora ni vozilo, ampak vsebniki oziroma polpriklopnik. Vendar pa je treba poudariti, da je bila namestitev pečatov v predmetni zadevi

neobvezen ukrep, medtem ko je bila navedba registrskih številk obvezna. Poleg tega številke pečatov vzpostavljajo le vez med blagom, ki je bilo predmet zadevne deklaracije, in vsebniki oziroma polpriklopnikom, ki so bili uporabljeni za prevoz, in ne s samim vozilom. V zvezi s tem je treba poudariti, da Priloga 37 k izvedbeni uredbi izrecno določa, da mora deklaracija vsebovati tako registrsko številko vozila kot registrsko številko priklopnika. Skleniti je torej treba, da v predmetni zadevi namestitev pečatov ne upravičuje odsotnosti navedbe registrskih številk prevoznih sredstev.

118 Tožeča stranka prav tako zatrjuje, da navedba registrskih številk v drugih izvodih ob navedbi v izvodu 4 v ničemer ne prispeva k nadzoru, saj se v namembnem uradu nadzor opravi ob uporabi omenjenega izvoda. Vendar pa, če bi bil, tako kot določajo carinski predpisi, namembni urad seznanjen z registrskimi številkami vozil, s katerimi se prevaža blago, ki je predmet tranzitnega postopka Skupnosti, bi ta urad moreбiti lahko od drugih carinskih uradov, zlasti namembnega urada, navedenega v dokumentih T1, bodisi zahteval, da pregleda zadevna vozila ob prihodu blaga, bodisi pristojne organe zaprosil, da opravijo pregled med prevozom. Ker pa namembni urad ni imel podatkov o vozilih niti v izvodu 1 niti v izvodu 5, je bila možnost nadzora po poteku teh operacij zelo omejena.

119 Nazadnje tožeča stranka opozarja, da je opustitev navedbe registrske številke v izvodu 5 pogosta praksa na Nizozemskem, ki jo carinski organi sprejemajo. Poleg tega zatrjuje, da so ob odpravi blaga nizozemski organi večinoma pregledali dokumente T1 in da niso podali ugovorov. Vendar, tudi če bi se te trditve štele za resnične, je treba poudariti, da se tožeča stranka kot zelo izkušen deklarant ne more sklicevati na obstoj določene področne prakse niti na začetno odsotnost odziva nizozemskih carinskih organov, da ne bi spoštovala svojih formalnih obveznosti carinskega postopka.

120 Zato je treba ugotoviti, da tožeča stranka kot deklarant ni izpolnila svojih obveznosti. Kršitev formalne obveznosti tranzitnega postopka Skupnosti, kakršna je odsotnost navedbe registrskih številk uporabljenih prevoznih sredstev, pa je lahko okoliščina, ki opredeljuje obstoj očitne malomarnosti gospodarskega subjekta (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo British American Tobacco, točka 70). Poleg tega je treba ugotoviti, da bi ta kršitev lahko v predmetni zadevi zapletla carinski nadzor. V obravnavani zadevi je bila registrska številka pravzaprav samo v izvodu 4 dokumentov T1, torej tistem, ki ga je pregledal podkupljeni carinik. Nasprotno pa organi urada odhoda v izvodih 1 in 5 niso imeli omenjenih registrskih številk. Kot rečeno, je ta okoliščina vnaprej vplivala na možnosti nadzora organov urada odhoda spornih operacij.

121 Zato je treba skleniti, da Komisija ni naredila napake s tem, da je opustitev navedbe številk registrskih številk vozil v izvodih 5 dokumentov T1 s strani tožeče stranke štela za sestavni element njene očitne malomarnosti.

3. Sprememba namembnega urada, navedenega v carinskih dokumentih

— Trditve strank

122 Tožeča stranka priznava, da so vse zadevne pošiljke prispele v urad iz Philippsreuta, tudi tiste, katerih tranzitni dokumenti so kot namembni urad navajali Schirnding. Vendar zatrjuje, da člen 356(3) izvedbene uredbe izrecno dovoljuje spremembo namembnega urada. Podrobneje navaja, da iz členov 204 in 96(1) carinskega zakonika izhaja, da je deklarant odgovoren za predložitev blaga carinskemu uradu,

vseeno kateremu, saj naj bi deklarant v praksi ne imel nobenega vpliva na izbiro urada in itinerar prevoznika. Poleg tega naj bi bil v okviru sistema predhodnih mnenj urad, kjer je blago predloženo, dolžan to sporočiti, tako da bi bila urad odhoda in namembni urad, naveden v carinskem dokumentu, seznanjena s spremembo.

123 Tožeča stranka poudarja, da je ob vsakem primeru za oznako M. C., komisionar, vpisala namembni urad, saj ni imela neposrednih stikov s končnimi kupci, ter izpostavlja, da prevozniki niso ravnali po njenih navodilih, ampak po navodilih kupcev. Prav tako opozarja, da je bila zato, ker sta imela dva zatrjevana kupca sedež na Slovaškem, izbira urada iz Schirndinga najbolj logična. Vendar pa, kot naj bi to izhajalo iz raziskave organizacije nizozemskih cestnih prevoznikov iz leta 1993, naj bi pri tem carinskem uradu pogosto prihajalo do zelo velikih zamud, kar naj bi po mnenju tožeče stranke pojasnjevalo spremembo intinerarjev prevoznikov med potjo.

124 Poleg tega tožeča stranka opozarja, da je takoj, ko je ugotovila, da je dokumente T1 v zvezi z zadevnimi operacijami pregledal urad iz Philippsreuta, slednjega navedla kot namembni urad, kar naj bi storila za zadnji dve operaciji (dokumenta T1 št. 120936 z dne 28. junija 1994 in št. 120986 z dne 5. julija 1994).

125 Komisija navaja, da se očitek tožeči stranki ne nanaša na spremembo namembnega urada med prevozom, ampak na dejstvo, da je najmanj v devetih od enajstih dokumentov T1 navedla neki namembni urad, pri čemer je vedela ali bi razumno lahko vedela, da je ta navedba nepravilna. Šele 28. junija 1994, torej po štirih mesecih in devetih pošiljkah, naj bi tožeča stranka v dokumentih T1 navedla urad

iz Philippsreuta. Zato glede natančnosti podatkov v obrazcih T1 naj ne bi ravnala s potrebno skrbnostjo.

— Presoja Sodišča prve stopnje

126 Ugotoviti je treba, da je bil ves tovor, ki je bil predmet zadevnih carinskih operacij, predložen carinskemu uradu iz Philippsreuta. Ta urad je torej namembni urad za te operacije za namene zunanjega tranzitnega postopka Skupnosti. Nesporno je, da je bil pri enajstih zadevnih deklaracijah na najmanj prvih devetih naveden drug namembni urad, in sicer urad iz Schirndinga.

127 Tožeča stranka zatrjuje, da člen 356(3) izvedbene uredbe dovoljuje, da se tranzitna operacija Skupnosti konča pri drugem uradu, kot je naveden v ustreznem dokumentu T1. Vendar je treba ugotoviti, kot upravičeno poudarja Komisija, da se tožeči stranki ne očita dejstvo spremembe namembnega urada med potjo, ampak dejstvo, da je carinskim organom pri predložitvi deklaracij zavestno ali iz malomarnosti dala nepravilne podatke.

128 Sicer pa iz člena 199 izvedbene uredbe in iz Priloge 37 k omenjeni uredbi izhaja, da velja oddaja deklaracije na carinskem uradu, ki jo podpiše deklarant, za obveznost, kar zadeva točnost navedb v deklaraciji in pristnosti priloženih dokumentov. Iz navedenega izhaja, da predložitev nepravilnih podatkov v carinski deklaraciji, zavestno ali iz malomarnosti, pomeni kršitev obveznosti deklaranta.

129 Na podlagi določenih listin v spisu pa je mogoče ugotoviti, da je tožeča stranka v nasprotju s svojimi trditvami ob pripravi carinskih dokumentov že vedela, da namembni urad, ki ga je navedla, ni bil tisti, kjer bo blago predloženo. V poročilu FIOD so nizozemski organi namreč ugotovili, da je tožeča stranka zavestno navedla napačen namembni urad. Poročilo (točka 5.1, str. 24) navaja predvsem, da „[j]e bil v vseh dokumentih T1 (razen tistih od zadnjih dveh prevozov), kakor tudi med podatki o odhodu, ki jih je pripravil obdolženi [FB.] v sredini marca 1994 in so bili posredovani carini v Delfzijlu, vsakič namenoma in po navodilih [C., komisionarja] naveden kot namembni urad Schirnding, medtem ko je bil namembni urad dejansko Philippsreut, kar sta obdolžena [B.] in [FB.] prav tako vedela". V poročilu (točka 5.3.1, str. 25) so tudi naslednje izjave g. FB.: „Vedel sem, da gredo cigarete skozi Philippsreut. [...] Po navodilu [C., komisionarja] sem moral kot namembni urad vedno navesti Schirnding." V zvezi s tem je treba poudariti, da si je v okviru te zadeve g. FB. prišel v nasprotje s svojimi prejšnjimi izjavami, ko je v izjavi z dne 30. septembra 2002 zatrdil, da ob odpravi tovora ni vedel, da bo ta predložen v uradu iz Philippsreuta. Sodišče prve stopnje pa vseeno meni, da ta izjava, ki je bila dana izključno za namene te zadeve, ne more zmanjšati dokazne vrednosti izjav, ki jih je g. FB dal nizozemskim organov med preiskavo, ki so jo ti opravljali.

130 Zato je treba skleniti, da je za večino spornih operacij tožeča stranka v carinskih deklaracijah, ki jih je pripravila, zavestno navedla nepravilen namembni urad. To ravnanje pa ni samo kršitev formalnih obveznosti tožeče stranke kot deklaranta in glavnega zavezanca zadevnih operacij, ampak je prav tako vnaprej vplivalo na možnosti nadzora teh operacij s strani carinskih organov. Dejansko urad odhoda ni bil obveščen, da bodo tovori cigaret predloženi v Philippsreutu, in torej ni mogel predhodno o tem obvestiti organov omenjenega urada. Ta okoliščina je lahko olajšala goljufiva ravnanja podkupljenega carinika, g. Mauritza, če njegovi sodelavci iz urada iz Philippsreuta niso bili obveščeni o pričakovanem prihodu znatnih tovorov cigaret.

131 Te presoje ne more ovreči trditev tožeče stranke, da je v sistemu predhodnih mnenj urad, kjer je blago dejansko predloženo, dolžan o tem obvestiti urad odhoda in namembni urad, ki je naveden na carinskem dokumentu. Čeprav bi štelo za dokazano, da se je ta sistem dejansko uporabil v obravnavani zadevi, pa je pravzaprav treba ugotoviti, da je predložitev napačnega podatka namembnemu uradu v nasprotju s samim ciljem sistema predhodnih mnenj, ki je v omogočanju vnaprejšnjega obveščanja namembnega urada, da je na poti tovor blaga s povečanim tveganjem.

132 Zato je treba ugotoviti, da Komisija ni naredila napake s tem, da je menila, da je tožeča stranka zavestno vpisala namembni urad, za katerega je vnaprej vedela, da je napačen, in je to dejstvo upoštevala pri presoji obstoja očitne malomarnosti tožeče stranke.

4. Način vračanja izvoda 5 dokumentov T1

— Trditve strank

133 Tožeča stranka navaja, da je prenos carinskih dokumentov od namembnega urada do urada zaključka postopka po uradni poti predstavljal znatno zamudo in da so jo nizozemski organi obvestili, da je vračanje izvodov 5 dokumentov T1 neposredno s strani namembnega urada dovoljeno. Zatrjuje, da je zato vozniku tovornjakov

in g. C., komisionarju, izročila frankirane kuverte, naslovljene na urad iz Coevordna, da bi jih predložili nemškim organom. Vendar pa naj nemški carinik ne bi uporabil teh kuvert in naj bi zaupal izvode 5 vozniku oziroma g. C., komisionarju, ki naj bi jih izročil tožeči stranki, ki naj bi jih nato predala nizozemskim carinskim organom. Po mnenju tožeče stranke ta sistem pošiljanja, sicer neobičajen, kljub temu ni bil v nasprotju s členom 356(2) izvedbene uredbe, ki ničesar podrobneje ne navaja glede postopka pošiljanja dokumenta T1 s strani namembnega urada.

134 Poleg tega, ker se je potrdilo, da izvod 5 dokumenta T1 z dne 16. februarja 1994 (dokument T1 št. 120228), ki se nanaša na prvo od zadevnih operacij, ni bil poslan uradu iz Coevordna, naj bi se tožeča stranka obrnila na oddelek zaključka postopka le-tega najprej po telefonu, potem po telefaksu z dne 25. februarja 1994, pri čemer je poslala najprej kopijo, potem pa še izvirnik omenjenega izvoda. S telefaksoma z dne 15. oziroma 28. marca 1994 je tožeča stranka prav tako poslala kopiji obrazcev 5, ki se nanašata na operaciji z dne 25. februarja oziroma 23. marca 1994 (dokumenta T1 št. 120274 oziroma št. 120410). Tožeča stranka naj bi ravnala po tem postopku tudi pri naslednjih prevozih. Zato naj bi bili nizozemski organi popolnoma seznanjeni z uporabljenim postopkom prenosa in naj bi izrecno sprejeli zadevne carinske dokumente.

135 Tožeča stranka nazadnje navaja, da bi bilo treba, če bi Sodišče menilo, da je bil uporabljeni postopek v nasprotju s carinskimi predpisi, v skladu z zgoraj navedeno sodbo Söhl & Söhlke pri konkretni presoji pojma očitne malomarnosti upoštevati kompleksnost teh predpisov.

136 Komisija navaja, da člen 356(2) izvedbene uredbe ne dopušča nobenega dvoma glede postopka, po katerem je treba vrniti izvod 5 dokumenta T1, pri čemer nič iz te določbe ne daje podlage za sklep, da je posredovanje tretjih dopustno. Šlo naj bi namreč za povsem upravni postopek, ki bi omogočal carinskim organom nadzor nad pravilnim potekom tranzita. Kot gospodarski subjekt, izkušen na področju prevoza, tožeča stranka ne bi smela nikoli sprejeti aktivnega sodelovanja pri vračanju izvoda 5.

— Presoja Sodišča prve stopnje

137 Člen 356(2) izvedbene uredbe določa, da namembni urad takoj, ko mu je blago predloženo, v izvode dokumenta T1 vnese podatke o opravljenih kontrolah in en izvod takoj pošlje uradu odhoda. Člen 358 omenjene uredbe pa določa, da imajo države članice možnost imenovati enega ali več osrednjih uradov, ki jim pristojni uradi v namembnih državah članicah vračajo dokumente. Iz navedenega izhaja, da je treba izvod 5 dokumenta T1 vrniti po upravnih kanalih neposredno namembnemu uradu in uradu odhoda ob morebitnem posredovanju osrednjih uradov, ki jih v ta namen določijo države članice. Kot je pojasnila Komisija v odgovoru na ukrepe procesnega vodstva, ki jih je odredilo Sodišče prve stopnje, pošiljanje poteka predvsem po ovojnicah, ki jih carinski organi namembne države skrbno označijo, pri čemer se to označevanje zagotovi z uporabo posebnih pečatov, žigov franširnih naprav ali s posebnimi načini žigosanja, ki se sporočijo Komisiji in ki jih poznajo druge pristojne nacionalne uprave.

138 Carinski predpisi Skupnosti torej ne dopuščajo, da bi namembni urad tretjim, predvsem zasebnim gospodarskim subjektom, ki sodelujejo v tranzitni operaciji,

lahko zaupal nalogo dostave izvoda 5 dokumenta T1 uradu odhoda. Glede na nesporno bistveno vlogo, ki jo ima tranzitni dokument T1 pri dobrem delovanju zunanjega tranzitnega postopka Skupnosti (zgoraj navedena sodba British American Tobacco, točka 52), in glede na pomen izvoda 5 le-tega pri določitvi morebitnega nastanka carinskega dolga oziroma pri sporočanju morebitnih nepravilnosti pri prevozu blaga organom urada odhoda mora biti ta izvod predložen carinskim organom brez posredovanja gospodarskih subjektov. S sodelovanjem le-teh pri vračanju ni mogoče zagotavljati pristnosti zadevnih dokumentov in podatkov v njih, povečuje pa možnosti goljufije.

139 V odgovoru na vprašanja Sodišča prve stopnje je tožeča stranka priznala, da uporabljeni postopek ni ustrezal njeni prejšnji praksi. Ta način vračanja prav tako ni bil tisti, ki je bil dogovorjen med tožečo stranko in g. C., komisionarjem, kjer je šlo za uporabo frankiranih ovojnic, naslovljenih na carinski urad zaključka postopka iz Coevordna, ki je jih moral voznik tovornjaka predati namembnemu uradu, da bi le-ti po pošti poslali izvode 5 uradu zaključka postopka. Naslednje izjave g. FB, povzete v poročilu FIOD (točka 8.3, str. 40 in 41), posebno dobro prikazujejo nepravilnost uporabljenega postopka:

„[Izvod 5] mi je izročil [C., komisionar] oziroma posredno [B.] [nadrejeni FB.] [...] Vsakič me je bilo najprej strah [...] Izrazil sem začudenje nad načrtom in protestiral pri [B] [...] Nič več se z [B] nisem dogovarjal glede naknadnega vračanja uradu zaključka postopka [...] Ko se je [C., komisionar] nekega dne vrnil s požigosanim [izvodom 5], so mi šli vsi lasje pokonci, bil sem hkrati osupel in ogorčen, ker se niso držali dogovorjenega. S tem sem seznanil [B.] in [C., komisionarja] [...]“

140 Poleg tega je treba poudariti, da je bila tožeča stranka z uporabljenim načinom vračanja seznanjena najpozneje pred odpravo drugega prevoza cigaret, ki je ustrezal operaciji z dne 25. februarja 1994. Čeprav je bil ta način vračanja v nasprotju ne le samo s carinskimi predpisi, ampak tudi s tistim, kar je bilo dogovorjeno z g. C., komisionarjem, pa je tožeča stranka pristala na uporabo omenjenega načina za deset poznejših operacij, tako da je sodelovala pri njegovi izvedbi.

141 Tožeča stranka pa vseeno zatrjuje, da so na ta postopek vračanja nizozemski organi izrecno pristali. Predvsem navaja, da je, ko je začela dobivati izvode 5 od g. C., komisionarja, po telefonu večkrat stopila v stik s carinskimi organi in dobila njihovo soglasje. Prav tako izpostavlja, da jim je poslala izvode 5 in da so jih ti sprejeli. Čeprav je dejansko prišlo do določenih stikov med tožečo stranko in nizozemskimi organi, pa iz spisa vseeno ne izhaja, da bi bili nizozemski organi izrecno pristali na uporabljeni način vračanja. Nasprotno, ni sporno, da naj bi nizozemski organi posredovanje zasebnih gospodarskih subjektov pri vračanju šteli za nedopustno. Tako so v poročilu FIOD (točka 3.2.3, str. 18) te izjave carinika iz okrožja Groningue: „Nikoli nisem bil obveščen o dejstvu, da so bili izvodi 5 vrnjeni uradu zaključka postopka carine v Coevordnu s posredovanjem [tožeče stranke]. Nikoli ne bi bili dali soglasja k takemu načinu zaključka [...] Nisem prepovedal drugega načina vračanja izvoda 5 (neposredno odpošiljanje uradu zaključka postopka iz Coevordna s strani nemške carine). Nasprotno bi moral prepovedati oziroma bi prepovedal drug način vračanja izvoda 5 uradu zaključka postopka carine v Coevordnu s posredovanjem tožeče [stranke]." Zato je treba ugotoviti, da se v okoliščinah predmetne zadeve tožeča stranka ne more sklicevati preprosto na določen čas trajajoči neodziv nizozemskih organov glede načina vračanja obrazca 5, da bi utemeljila svoje zaupanje v zakonitost tega načina.

142 Nazadnje, podredna trditev tožeče stranke glede kompleksnosti upoštevnih predpisov ni utemeljena. Kot je že bilo poudarjeno, iz člena 356 izvedbe uredbe nedvoumno izhaja, da mora izvod 5 dokumenta T1 uradu odhoda vrniti namembni urad brez posredovanja tretjih.

143 Glede na navedeno je treba skleniti, ta tožeča stranka kot izkušeni gospodarski subjekt v tranzitu Skupnosti ne bi smela pristati na aktivno posredovanje pri vračanju izvoda 5 zadevnih dokumentov. Prav tako je treba poudariti, da v predmetni zadevi uporabljeni način vračanja obrazca 5 ni bil le kršitev formalnih pravil tranzitnega postopka Skupnosti, ampak je prispeval k izvršitvi goljufije. Neuporaba upravnih tokov in predvsem nepredložitev osrednjemu nemškemu uradu je namreč preprečila možnost, da bi nemški organi preverili registrske številke, ki jih je podkupljeni carinik navedel v zadevnih dokumentih T1, za katere je treba poudariti, da so dejansko ustrezale številkam za registracijo drugega blaga in drugih carinskih dokumentov.

144 Zato je treba skleniti, da Komisija ni naredila napake s tem, da je sodelovanje tožeče stranke pri nepravilnem vračanju izvodov 5 dokumentov T1 upoštevala pri svoji presoji obstoja njene očitne malomarnosti.

5. Nezadostnost podatkov o kupcih

— Trditve strank

145 Tožeča stranka opozarja, da je imela z g. C., komisionarjem, osem let zadovoljive poslovne odnose in da ni imela razloga, da ne bi zaupala kupcem, za račun katerih je deloval. Zahteva Komisije, naj pri komisionarju pridobi podatke o kupcih, naj bi bila skregana z resničnostjo mednarodne trgovine, saj komisionar nima interesa, da bi stranki imeli neposredne stike. Ta nadzor naj bi se izvajal samo zelo redko v okviru zunanjega tranzita Skupnosti, zlasti v primeru, ko deklarant deluje po navodilih prejemnika. Poleg tega naj bi v predmetni zadevi ne bilo potrebno preverjati solventnosti kupcev, saj je bilo plačilo opravljeno v gotovini.

146 Komisija zatrjuje, da bi si tožeča stranka morala, predvsem v svoji dvojni vlogi kupca blaga in deklaranta, prizadevati preveriti, ali kupci, katerih identiteto je poznala, dejansko obstajajo, in da bi morala poskrbeti za osnovne previdnostne ukrepe, da bi se izognila temu, da bi bila zaledje za fiktivno prodajo, ki bi lahko povzročila goljufijo v okviru tranzita Skupnosti.

— Presoja Sodišča prve stopnje

147 Tožeča stranka ni poskušala pridobiti podrobnih podatkov o zatrjevanih kupcih blaga, ki je bilo predmet obravnavanih carinskih operacij. Vendar pa glede na okoliščine predmetne zadeve, predvsem predhodni obstoj dolgega poslovnega odnosa med tožečo stranko in g. C., komisionarjem, ki je zatrdil, da zastopa kupce, in glede na posebnosti mednarodnega trgovskega prometa, predvsem težava hitro pridobiti podrobne podatke o podjetjih s sedežem v različnih državah, Sodišče prve stopnje meni, da ta okoliščina sama po sebi ne more biti temelj za presojo obstoja očitne malomarnosti tožeče stranke.

6. Neobstoj vzročne zveze med posebnimi okoliščinami in malomarnostjo, ki se očita tožeči stranki

— Trditve strank

148 Tožeča stranka navaja, da iz člena 239(1), druga alinea, carinskega zakonika izhaja, da se odpust dajatev lahko zavrne samo, če je zadevni posebni položaj posledica malomarnosti vložnika zahtevka. V obravnavani zadevi pa naj ne bi bilo nobene vzročne povezave med tem položajem, in sicer goljufijo nemškega carinika, in štirimi okoliščinami, na katerih temelji Komisijina presoja zatrjevane očitne malomarnosti. Ta goljufija naj bi namreč ne bila posledica odsotnosti navedbe registrskih številk niti opustitve preverjanja identitete kupcev. Poleg tega naj bi sprememba namembnega urada in neobičajni način vračanja izvoda 5 dokumentov T1 samo vzbudila sum pri carinskih organih in povečala možnost razkritja goljufije.

149 Komisija zatrjuje, da se zahtevek za odpust lahko zavrne, če se za vložnika zahtevka ugotovi očitna malomarnost, neodvisno od obstoja vzročne zveze med posebno okoliščino, na katero se sklicuje. Komisija v vsakem primeru meni, da v predmetni zadevi obstaja vzročna zveza med posebno okoliščino in očitno malomarnostjo tožeče stranke, saj je ta malomarnost prispevala k izvršitvi goljufije in je otežila razkritje le-te.

— Presoja Sodišča prve stopnje

150 V skladu s členom 239 carinskega zakonika se uvozne dajatve lahko povrnejo ali odpustijo v primerih, ki izhajajo iz okoliščin, pri katerih ne gre niti za goljufivo ravnanje niti za očitno malomarnost udeleženega. Poleg tega člen 905 izvedbene uredbe določa, da morajo biti zahtevku priložena dokazila, na podlagi katerih se lahko sklepa, da gre za posebni položaj, ki izhaja iz okoliščin, ki ne vključujejo niti goljufivega ravnanja niti očitne malomarnosti udeleženega. V nasprotju s trditvijo Komisije iz samega besedila teh določb izhaja, da mora obstajati zveza med gospodarskemu subjektu očitano malomarnostjo in ugotovljenim posebnim položajem. Brez vzročne zveze bi bilo nepravično zavrniti zahtevek za odpust ali povračilo. Vendar, v nasprotju z navajanjem tožeče stranke, ni treba, da bi bil posebni položaj neposredna in takojšnja posledica malomarnosti udeleženega. V zvezi s tem zadošča, da je malomarnost prispevala ali olajšala, da se je blago izognilo carinskemu nadzoru.

151 V obravnavani zadevi posebni položaj predstavlja dejstvo, da je bila tožeča stranka žrtev goljufije, ki jo je omogočilo sodelovanje uradnika nacionalne carinske službe. Zato je nujno, da so različna ravnanja tožeče stranke, za katere se ji očita očitna malomarnost, prispevala ali olajšala izvršitev te goljufije.

152 Sicer pa je že presojeno (glej točke 118, 120, 130 in 143), da so tri ravnanja tožeče stranke, za katere se ji očita očitna malomarnost, in sicer opustitev navedbe registrskih številk v izvodih 5 dokumentov T1, nepravilna navedba Schirndinga kot namembnega urada in nepravilni način vračanja izvoda 5 dokumentov T1, olajšala izvršitev goljufije in zato izognitev blaga carinskemu nadzoru, predvsem z zapletanjem nadzora nacionalnih carinskih organov nad dobrim potekom zadevnih operacij.

153 Zato je treba očitek glede neobstoja vzročne zveze zavrniti.

7. Zaključki o drugem tožbenem razlogu

154 Iz ustaljene sodne prakse izhaja, da ima Komisija pooblastilo za odločanje po prostem preudarku pri sprejemu odločbe o izvedbi splošne klavzule enakosti, ki jo določajo carinski predpisi Skupnosti (sodbe Sodišča prve stopnje z dne 9. novembra 1995 v zadevi France-aviation proti Komisiji, T-346/94, Recueil, str. II-2841, točka 34; v zgoraj navedeni zadevi Primex Produkte Import-Export in drugi proti Komisiji, točka 60, ter zgoraj navedeni zadevi Mehibas Dordtselaan proti Komisiji, točki 46 in 78, in sodbi Aslantrans proti Komisiji, točka 55). Prav tako je treba poudariti, da povračilo ali odpust uvoznih dajatev, ki se lahko odobri le pod določenimi pogoji in v posebej predvidenih primerih, pomeni izjemo od normalnega uvoznega in izvoznega sistema in da je zato določbe o takem povračilu ali odpustu treba razlagati strogo (zgoraj navedeni sodbi Söhl & Söhlke, točka 52, in Aslantrans proti Komisiji, točka 55). Natančneje, ker je odsotnost očitne malomarnosti pogoj *sine qua non*, da se lahko zahteva povračilo ali odpust uvoznih dajatev, je treba ta pojem razlagati tako, da število primerov povračila ali odpusta ostane omejeno (zgoraj navedena sodba Söhl & Söhlke, točka 52).

155 V predmetni zadevi je bil za zadevne carinske operacije glavni zavezanec zunanjega tranzitnega postopka Skupnosti tožeča stranka. Zato je tožeča stranka kot glavni zavezanec sprejela posebno odgovornost glede teh operacij.

156 Vendar pa je tožeča stranka večkrat zavestno kršila svoje obveznosti iz zunanjega tranzitnega postopka Skupnosti. Prvič, s tem, da ni navedla registrskih številk prevoznega sredstva, tožeča stranka ni spoštovala obveznosti iz Priloge 37 k izvedbeni uredbi. Drugič, z navedbo napačnih podatkov glede namembnega urada v carinskih deklaracijah je kršila svoje obveznosti iz člena 199 izvedbene uredbe in priloge 37 k omenjeni uredbi. Nazadnje, tretjič, s sodelovanjem pri nepravilnem načinu vračanja izvodov 5 dokumentov T1 je tožeča stranka prispevala k nespoštovanju določbe iz člena 356 izvedbene uredbe. Kršene določbe poleg tega niso bile posebno zapletene in jih ni bilo težko razlagati. Poleg tega je bila tožeča stranka zelo izkušen gospodarski subjekt na tem področju. Te kršitve niso le neizpolnitve formalnih obveznosti tranzitnega postopka Skupnosti, ampak so poleg tega prispevale k izvršitvi goljufije in k temu, da se je blago izognilo carinskemu nadzoru, predvsem z zapletanjem nadzora nacionalnih carinskih organov nad dobrim potekom operacij. Nazadnje je treba poudariti, da je bila dolžnost tožeče stranke, ker je šlo za carinske operacije s cigaretami, ki so blago s povečanim tveganjem, ravnati s posebno skrbnostjo.

157 Iz vsega zgoraj navedenega izhaja, da Komisija ni naredila očitne napake pri oceni s tem, ko je glede na vse okoliščine predmetne zadeve menila, da je tožeča stranka ravnala z očitno malomarnostjo v smislu člena 239 carinskega zakonika in člena 905 izvedbene uredbe.

158 Zato je treba ta tožbeni razlog zavrniti.

Tretji tožbeni razlog: kršitev načela sorazmernosti

Trditve strank

159 Tožeča stranka navaja, da je člen 239 carinskega zakonika treba razlagati in uporabljati v skladu z načelom sorazmernosti. Glede na višino zahtevanih dajatev in na obseg trgovskih dejavnosti pa naj bi zavrnitev zahtevka za odpust povzročila zelo veliko škodo in bi naj, da bi bilo načelo sorazmernosti spoštovano, zahtevala, da naj bi bila zatrjevana malomarnost, ugotovljena s strani Komisije, posebno velika. Komisija naj bi pravzaprav nesorazmerno strogo obravnavala tožečo stranko, katere očitana malomarnost naj bi bila tesno „podrejena" goljufivemu ravnanju nemškega carinika.

160 Komisija navaja, da je treba načelo sorazmernosti v predmetni zadevi uporabiti pri razlagi določb, ki urejajo odpust carinskega dolga, in ne pri vprašanju veljavnosti samega dolga. Opozarja, da je Sodišče navedlo, da ni nesorazmerno, če gre gospodarski subjekt v stečaj zaradi dejstva, ker mora plačati carinski dolg (sodba Sodišča z dne 14. maja 1996 v združenih zadevah Faroe Seafood in drugi, C-153/94 in C-204/94, Recueil, str. I-2465, točka 116). Nazadnje, Komisija naj bi v izpodbijani odločbi upoštevala načelo sorazmernosti, vendar naj bi resni očitki, naslovljeni na tožečo stranko, ne dopuščali nobenega odpusta.

Presoja Sodišča prve stopnje

161 Poudariti je treba, da je višina carinskega dolga, naloženega tožeči stranki, povezana z ekonomsko pomembnostjo blaga, ki je bilo predmet zadevnih tranzitnih operacij Skupnosti, predvsem z višino dajatev in taks, ki bremenijo to blago, to so cigarete. Dejstvo, da naj bi bil znesek, ki se zahteva iz naslova uvoznih dajatev, znaten, sodi med poklicna tveganja, katerim je izpostavljen gospodarski subjekt (glej v tem smislu zgoraj navedeno sodbo Faroe Seafood in drugi, točka 115). Zato višina dolga, katerega odpust se zahteva, ni sama po sebi element, ki bi spremenil presojo pogojev za ta odpust. Skleniti je torej treba, da Komisija ni kršila načela sorazmernosti s tem, da v predmetni zadevi pri obravnavi predmetnega zahtevka ni upoštevala znatnosti ekonomske škode, ki jo bo zavrnilna odločba povzročila tožeči stranki.

162 Glede trditve tožeče stranke, da je očitna malomarnost, ki ji jo Komisija očita, ozko „podrejena“ goljufiji nemškega carinika, je dovolj ugotovitev, da je omenjeno goljufijo Komisija upoštevala, saj je bila ta okoliščina v predmetni zadevi podlaga za ugotovitev obstoja posebnega položaja. V okviru presoje drugega pogoja pravice do odpusta, in sicer odsotnosti očitne malomarnosti, pa je Komisija upravičeno upoštevala ravnanja in opustitve tožeče stranke, ki so, kot je bilo ugotovljeno, prispevali k izvršitvi goljufije in so zapletli njeno razkritje. Iz navedenega izhaja, da Komisija pri obravnavi ravnanja tožeče stranke prav tako ni kršila načela sorazmernosti.

163 Zato je treba ta tožbeni razlog zavrniti.

Četrti tožbeni razlog: neobstoj carinskega dolga

Trditve strank

164 Na obravnavi je tožeča stranka navedla nov tožbeni razlog, zatrjujoč pojav novega dejstva. Zatrdila je, da je, kot to izhaja iz zgoraj navedene sodbe Vrchní soud iz Prage z dne 30. novembra 2004, blago, ki je bilo predmet spornih carinskih operacij, zapustilo carinsko območje Skupnosti. Zato naj to blago ne bi bilo zavezano carinskemu nadzoru in torej uvoznim dajatvam. Tako naj bi carinski dolg, ki so ji ga naložili nizozemski organi in za katerega zahtevek je bil predmet izpodbijane odločbe, ne obstajal. Ta okoliščina naj bi upravičevala odpust carinskega dolga. Uporaba postopka iz člena 239 carinskega naj bi predpostavljala predhodni obstoj carinskega dolga.

Presoja Sodišča prve stopnje

165 Iz ustaljene sodne prakse izhaja, da je edini cilj člena 239 carinskega zakonika in člena 905 izvedbene uredbe, če so izpolnjene določene posebne okoliščine in

ob odsotnosti očitne malomarnosti ali goljufivega ravnanja, omogočiti, da se gospodarskim subjektom oprosti plačilo dajatev, ki jih dolgujejo, in ne omogočanje izpodbijanja samega načela obveznosti obračuna carinskega davka (sodbi Sodišča z dne 12. marca 1987 v združenih zadevah Cerealmangimi in Italgrani proti Komisiji, 244/85 in 245/85, Recueil, str. 1303, točka 11, in z dne 6. julija 1993 v združenih zadevah CT Control (Rotterdam) in JCT Benelux proti Komisiji, C-121/91 in C-122/91, Recueil, str. I-3873, točka 43, ter zgoraj navedena sodba Hyper proti Komisiji, točka 98). Za določitev obstoja in natančnega zneska dolga so namreč pristojni nacionalni organi. Zahteve, naslovljene na Komisijo na podlagi zgoraj navedenih določb, pa se ne nanašajo na vprašanje, ali so nacionalni carinski organi pravilno uporabili materialne carinske določbe. Sodišče prve stopnje opozarja, da je mogoče odločbe, ki jih sprejmejo ti organi, izpodbijati pred nacionalnimi sodišči, pri čemer lahko slednji na podlagi člena 234 ES zadevo predložijo Sodišču (sodba Sodišča prve stopnje z dne 16. julija 1998 v zadevi Kia Motors in Broekman Motorships proti Komisiji, T-195/97, Recueil, str. II-2907, točka 36, in zgoraj navedena sodba Hyper proti Komisiji, točka 98).

166 Glede na zgoraj navedeno je treba ta tožbeni razlog razglasiti za nedopusten.

167 Sodišče prve stopnje meni, da so pripravljalni postopek zadeve in dokumenti ter odgovori, ki sta jih stranki dali v okviru ukrepov procesnega vodstva, zadevo dovolj pojasnili in da ni treba odrediti drugih ukrepov procesnega vodstva, predvsem zaslišanja prič, ki jih je predlagala tožeča stranka.

168 Glede na vse zgoraj navedeno je treba tožba v celoti zavrniti.

Stroški

169 V skladu s členom 87(2) Poslovnika Sodišča prve stopnje se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili priglašeni. Tožeča stranka s svojim predlogom ni uspela, zato nosi svoje stroške in v skladu s predlogi Komisije stroške, ki jih je ta priglasila.

Iz teh razlogov je

SODIŠČE PRVE STOPNJE (prvi senat)

razsodilo:

1. Tožba se zavrne.

2. Tožeča stranka nosi svoje stroške in stroške, ki jih je priglasila Komisija.

Cooke García-Valdecasas Trstenjak

Razglašeno na javni obravnavi v Luxembourgu, 13. septembra 2005.

Sodni tajnik

H. Jung

Predsednik

J. D. Cooke

Stvarno kazalo

Pravni okvir ... II - 3180

Pravila o tranzitnem postopku Skupnosti ... II - 3180

Pravila o povračilu ali odpustu uvoznih ali izvoznih dajatev ... II - 3185

Dejansko stanje ... II - 3187

Obravnavane zunanjetranzitne operacije Skupnosti ... II - 3187

Upravni postopek ... II - 3191

Postopek in predlogi strank ... II - 3194

Pravo ... II - 3195

Prvi tožbeni razlog: kršitve postopka za odpust uvoznih dajatev in načela pravne varnosti ... II - 3196

1. Očitek odsotnosti obvestila o podaljšanju roka in kršitve načela pravne varnosti ... II - 3197

— Trditve strank ... II - 3197

— Presoja Sodišča prve stopnje ... II - 3198

2. Očitek nepravočasne predložitve zahtevkov za dodatne podatke ... II - 3199

— Trditve strank ... II - 3199

— Presoja Sodišča prve stopnje ... II - 3201

3. Očitek prepoznega in nepopolnega dostopa do spisa ... II - 3202

— Trditve strank ... II - 3202

— Presoja Sodišča prve stopnje ... II - 3204

4. Očitek zamude pri prejemu odgovora nizozemskih organov ... II - 3209

— Trditve strank ... II - 3209

— Presoja Sodišča prve stopnje ... II - 3210

5. Očitek zamude nizozemskih organov pri predložitvi poročila FIOD ..... II - 3210

— Trditve strank ..... II - 3210

— Presoja Sodišča prve stopnje ..... II - 3211

6. Očitek pretirane zamude pri obravnavi zahtevka za odpust ..... II - 3212

— Trditve strank ..... II - 3212

— Presoja Sodišča prve stopnje ..... II - 3213

7. Sklep glede prvega tožbenega razloga ..... II - 3214

Drugi tožbeni razlog: neobstoj očitne malomarnosti v smislu člena 239 carinskega zakonika in člena 905 izvedbene uredbe ..... II - 3214

1. Pojem očitne malomarnosti in upoštevna merila za ugotavljanje njenega obstoja v predmetni zadevi ..... II - 3214

— Trditve strank ..... II - 3214

— Presoja Sodišča prve stopnje ..... II - 3216

2. Odsotnost navedbe registrskih številk v izvodih 5 dokumentov T1 ..... II - 3218

— Trditve strank ..... II - 3218

— Presoja Sodišča prve stopnje ..... II - 3220

3. Sprememba namembnega urada, navedenega v carinskih dokumentih .... II - 3223

— Trditve strank ..... II - 3223

— Presoja Sodišča prve stopnje ..... II - 3225

4. Način vračanja izvoda 5 dokumentov T1 ..... II - 3227

— Trditve strank ..... II - 3227

— Presoja Sodišča prve stopnje ..... II - 3229

5. Nezadostnost podatkov o kupcih ... II - 3233

— Trditve strank ... II - 3233

— Presoja Sodišča prve stopnje ... II - 3234

6. Neobstoj vzročne zveze med posebnimi okoliščinami in malomarnostjo, ki se očita tožeči stranki ... II - 3234

— Trditve strank ... II - 3234

— Presoja Sodišča prve stopnje ... II - 3235

7. Zaključki o drugem tožbenem razlogu ... II - 3236

Tretji tožbeni razlog: kršitev načela sorazmernosti ... II - 3238

Trditve strank ... II - 3238

Presoja Sodišča prve stopnje ... II - 3239

Četrti tožbeni razlog: neobstoj carinskega dolga ... II - 3240

Trditve strank ... II - 3240

Presoja Sodišča prve stopnje ... II - 3240

Stroški ... II - 3242